

Energiayhteisöt

Täyttä potentiaalia ei ole vielä saavutettu

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Sisällys

Kohta

01–16 | **Keskeiset viestit**

01–05 | **Miksi tämä aihe on tärkeä?**

06–16 | **Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset**

17–86 | **Tilintarkastustuomioistuimen havainnot tarkemmin**

17–41 | **EU:n tavoite on kunnianhimoinen, mutta se ei ole hyvin suunniteltu, sen saavuttamista ei tueta eikä seurata, eikä sitä todennäköisesti saavuteta**

17–23 | EU:n energiayhteisöjen määritelmät aiheuttavat sekaannusta, ja niitä käytetään epä johdonmukaisesti puolesta tarkastetuista maista

24–27 | Energiayhteisöjen odotettua panosta uusiutuvan energian tuotantoon yliarvioitiin

28–34 | EU:n tavoitteessa asetetaan päämäärä, mutta se ei ole juurikaan merkityksellinen, se ei ole mitattavissa eikä sitä ole hyväksytty kansallisesti

35–41 | Seuranta on puutteellista, eikä EU:n vuoden 2025 tavoitetta todennäköisesti saavuteta

42–86 | **Tarkastukseen kuuluneet jäsenvaltiot eivät luoneet kaikkia tarvittavia edellytyksiä energiayhteisöjen kehittämiseksi**

42–45 | EU:n direktiivien saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä on puutteita

46–49 | Puolet tarkastukseen kuuluneista jäsenvaltioista raportoi pakollisesta kansallisesta esteiden arvioinnista

50–57 | Ohjeita on, mutta niitä on usein vaikeaa soveltaa ilman asiantuntija-apua

58–66 | Kansalaisten osallistuminen ja haavoittuvien kotitalouksien osallisuus on edelleen puutteellista

67–76 | Uusiutuvaa energiaa tuottavien energiayhteisöjen verkkoon liittämiseksi on pitkiä viivästyksiä

77–86 | Energiayhteisöille annettavilla taloudellisilla kannustimilla saadaan takaisinmaksuista EU:n aurinkoenergiastrategian tavoitteiden mukaisia

Liitteet

Liite I – Tietoja tarkastuksesta

Liite II – Käynnin kohteena olleet energiayhteisöt

Liite III – Jäsenvaltioiden vastaukset suositukseen

Lyhenteet

Sanasto

Komission vastaukset

Aikataulu

Tarkastustiimi

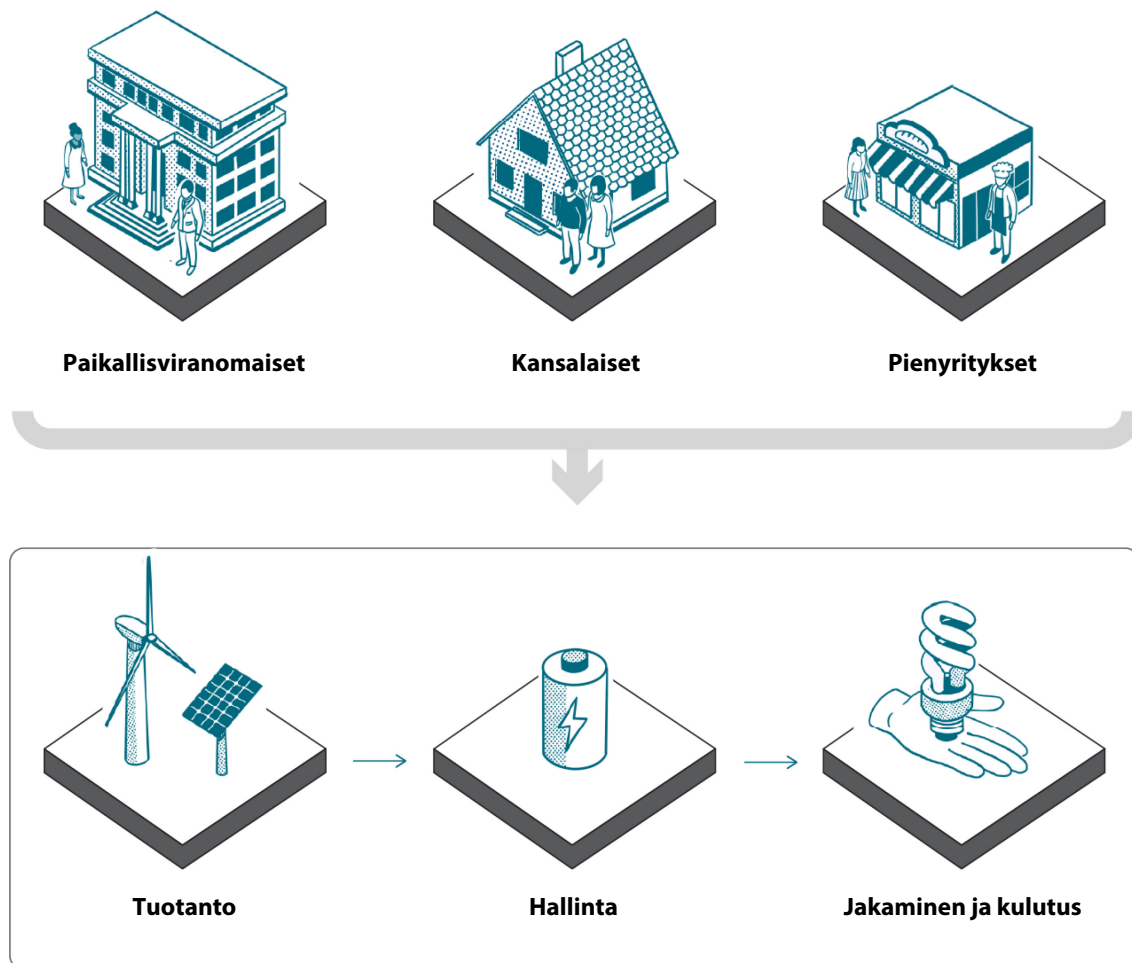
Keskeiset viestit

Miksi tämä aihe on tärkeä?

- 01** Uusiutuvalla energialla on keskeinen tehtävä EU:n pitkän aikavälin strategiassa, jossa pyritään ilmastoneutraaliuteen vuoteen 2050 mennessä, sekä EU:n energiasiirtymän aikaansaamisessa. EU:n [tavoitteeksi](#) on asetettu, että vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuus on vähintään 42,5 prosenttia ([25,4 prosenttia](#) vuonna 2024). Komissio [arvioi](#), että vuoteen 2050 mennessä puolet EU:n kansalaisista voisi tuottaa jopa 50 prosenttia EU:n uusiutuvasta energiasta¹.
- 02** Energiayhteisöt ovat oikeushenkilöitä, joiden **avulla kansalaiset, pienyritykset ja paikallisviranomaiset voivat itse tuottaa energiaa sekä hallita, jakaa ja kuluttaa sitä** (ks. [kaavio 1](#)). Komissio otti **energiayhteisöjä koskevat EU:n oikeudelliset määritelmät** käyttöön uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytöstä annetussa [direktiivissä \(EU\) 2018/2001](#), jäljempänä 'uusiutuvan energian direktiivi', ja sähkön sisämarkkinoita koskevassa [direktiivissä \(EU\) 2019/944](#). Vuoden 2022 aurinkoenergiastrategiassa komissio asetti toimintapoliittisen tavoitteen (jota tässä kertomuksessa kutsutaan 'EU:n tavoitteeksi'): EU ja jäsenvaltiot pyrkivät yhdessä perustamaan **vähintään yhden uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energiayhteisön jokaiseen yli 10 000 asukkaan kuntaan vuoteen 2025 mennessä**. [Uusiutuvan energian direktiivin vuoden 2016 vaikutustenarvioinnissa](#) komissio totesi, että *EU:ssa energiayhteisöt voisivat omistaa vuoteen 2030 mennessä yli 50 gigawattia tuulivoimaa eli 17 prosenttia asennetusta kapasiteetista ja yli 50 gigawattia aurinkoenergiaa eli 21 prosenttia asennetusta kapasiteetista*.

¹ Euroopan komissio, *In focus: Employment in EU's renewable energy sector*, 16.5.2022, haettu 2.9.2025.

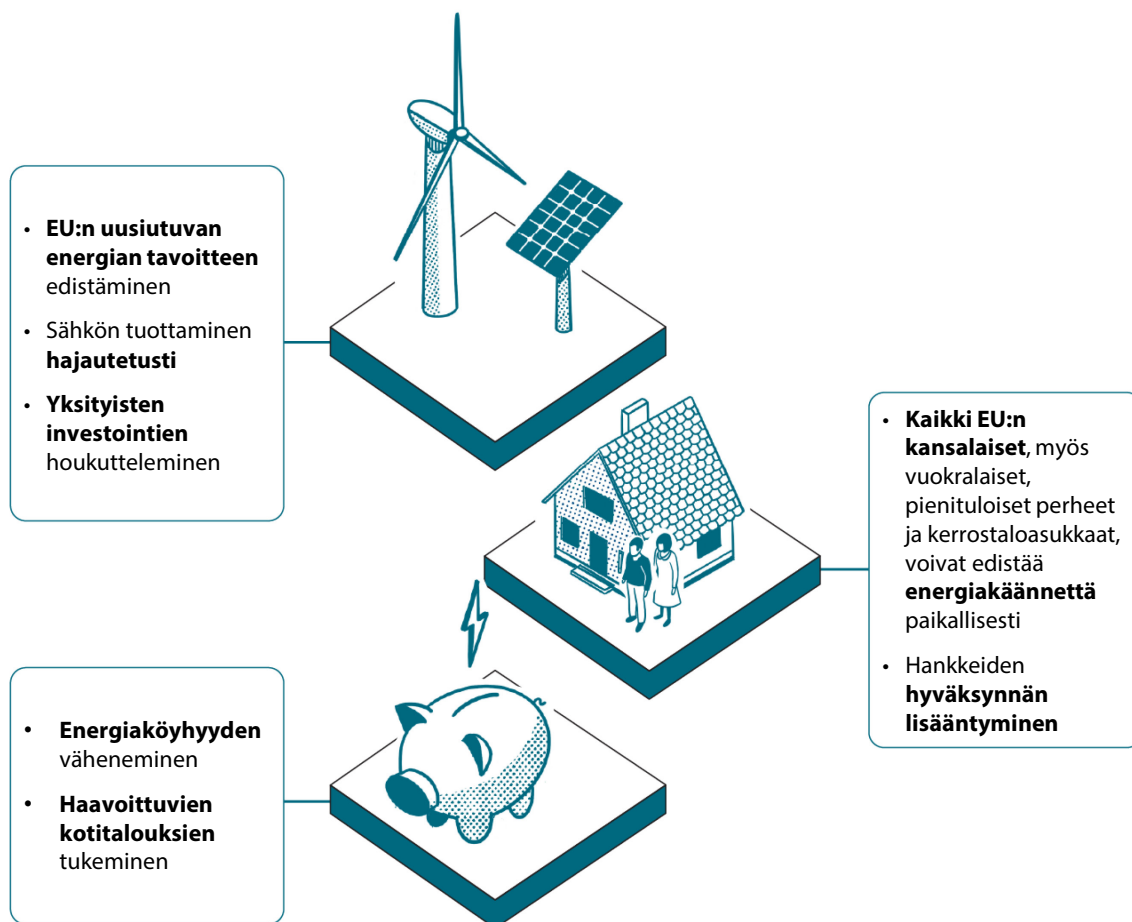
Kaavio 1 | Mikä energiayhteisö on?

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

03 Komission mukaan energiayhteisöistä voi olla monia hyötyjä (ks. [kaavio 2](#)).

Kaavio 2 | Energiayhteisöistä odotetut hyödyt

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin [komission verkkosivuston](#) perusteella.

04 Tämä tarkastus tehtiin, koska yhteisöomisteisilla uusiutuvan energian hankkeilla on potentiaalia **nopeuttaa energiasiirtymää**, koska **kansalaiset on saatava mukaan** tähän siirtymään ja koska siirtymästä on tehtävä **kohtuuhintainen kaikille** energiaunionin sosiaalisen ulottuvuuden vahvistamiseksi. Tilintarkastustuomioistuin odottaa työnsä tukevan energiayhteisöjen kehitystä EU:ssa, koska siinä esitellään niiden suurimmat haasteet, ennakoidaan mahdollisia korjauskeinoja ja myötävaikutetaan uusiutuvaa energiaa koskevan direktiivin uudelleenlaatimiseen ja tulevan kansalaisten energiapaketin täytäntöönpanoon.

05 Tilintarkastustuomioistuin arvioi, saavuttivatko komissio ja neljä jäsenvaltiota (**Alankomaat, Puola, Italia ja Romania**) EU:n tavoitteen ja olivatko **energiayhteisöt tosiasiallisesti sitoutuneet** saavuttamaan odotetut hyödyt. Eryteisesti tarkastettiin, oliko komission asettamat **EU:n tavoitteet** laadittu hyvin ja kannattivatko jäsenvaltiot niitä, valvottiinko niitä asianmukaisesti ja oltiinko niitä saavuttamassa. Tilintarkastustuomioistuin tutki myös, olivatko komissio ja jäsenvaltiot luoneet **oikeanlaiset edellytykset**, jotta yhteisöt pystyisivät menestymään. [Liitteessä I](#) on lisätietoja tarkastuksen laajuudesta ja tarkastustavasta ja [liitteessä II](#) tarkastuskäynnin kohteena olleista yhteisöistä.

Tilintarkastustuomioistuimen havainnot ja suositukset

06 Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että EU:ssa ei vuoden 2025 aikana todennäköisesti ole jokaisessa yli 10 000 asukkaan kunnassa vähintään yhtä uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa energiayhteisöä, koska tammikuuhun 2025 mennessä tavoitteesta oli saavutettu vain 27 prosenttia. Tässä tavoitteessa asetetaan päämäärä, mutta siinä ei käsitellä energiayhteisöjen odotettuja hyötyjä, sillä ei ole jäsenvaltioiden virallista hyväksyntää eikä siihen kohdisteta asianmukaista seurantaa. Tilintarkastustuomioistuin arvioi myös, että energiayhteisöt voisivat vuoteen 2030 mennessä omistaa neljä prosenttia aurinko- ja tuulienergian tuotantokapasiteetista. Tämä olisi alle komission uusiutuvan energian direktiivin vaikutustenarvioinnissa esittämän 21 ja 17 prosentin, vaikka siinä otettaisiin huomioon hyvin kehittyneiden energiaosuuskuntien hyvä esimerkki valituista jäsenvaltioista. Hallitukset eivät ole myöskään luoneet kaikkia tarvittavia edellytyksiä tukeakseen yhteisöjen kehitystä. Esimerkiksi sääntelynäkökohtia on ratkaisematta ja verkkoon liittämisen viivästyksiä, jotka usein johtuvat verkkojen ylikuormituksesta suurimman käytön aikana. Tähän voitaisiin saada ratkaisuja energian varastoinnilla. Kansalliset viranomaiset ovat toimittaneet tilintarkastustuomioistuimelle kyseisiä suosituksia koskevat vastauksensa (ks. [liite III](#)).

EU:n tavoite on kunnianhimoinen, mutta se ei ole hyvin suunniteltu, sen saavuttamista ei tueta eikä seurata, eikä sitä todennäköisesti saavuteta

07 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että uusiutuvan energian yhteisöjä ja kansalaisten energiayhteisöjä koskevat EU:n määritelmät ovat epäselviä. Komissio on antanut ohjeita määritelmien selventämiseksi, mutta kansalliset viranomaiset ja sidosryhmät totesivat määritelmien olevan epäselviä ja aiheuttavan sekaannusta. Tarkastukseen kuuluneista neljästä valtionhallinnosta kahdessa käytetyt energiayhteisöjen käsitteet eivät ole yhdenmukaisia EU:n määritelmien kanssa. Tilintarkastustuomioistuimen analyysistä kävi myös ilmi, että kansalaisilla on erilaisia oikeudellisia vaihtoehtoja, joiden nojalla he voivat rakentaa ja käyttää yhdessä uusiutuvan energian tuotantolaitoksia, jakaa tuotettua energiaa tai myydä ylijäämä sähköä. Komissio ei kuitenkaan ole antanut ohjeita näiden vaihtoehtojen selventämiseksi. Tämä epäselvyys on erityisen merkityksellistä, kun on kyse moniasuntoisista rakennuksista, joissa vuonna 2023 asui 48 prosenttia EU:n väestöstä. Näin on erityisesti silloin, jos energiayhteisöjä ei voida perustaa yksinkertaisella tavalla kiinteistönhallintaa varten perustettujen olemassa olevien omistajayhdistysten pohjalta (ks. kohdat [17–23](#)).

Suositus 1

Selkeytetään asuntojen oikeutta uusiutuvan energian tuotantoon, jakamiseen ja myyntiin

Komission tulisi julkaista ohjeita ja parhaita käytäntöjä oikeudellisista keinoista, joilla asunnonomistajat voidaan saada suoraan tai omistajayhdistysten kautta mukaan uusiutuvan energian tuotantoon, jakamiseen ja myyntiin.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2026

- 08** Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että [komission vuonna 2016 tekemän uusiutuvan energian direktiivin vaikutustenarvioinnin](#) odotukset olivat liian optimistisia. **Alankomaissa** energiaosuuskunnat ovat jo hyvin kehittyneitä, mutta Alankomaita koskevassa päivitetystä ennusteesta esitetään, että osuuskunnat voisivat vuoteen 2030 mennessä omistaa noin neljä prosenttia sekä tuuli- että aurinkovoimasta, kun vuonna 2016 odotettiin, että energiayhteisöt voisivat vuoteen 2030 mennessä omistaa 21 prosenttia aurinkoenergian ja 17 prosenttia tuulivoiman tuotantokapasiteetista (ks. kohdat [24–27](#)).
- 09** Komission energiayhteisöjä koskeva tavoite perustui sidosryhmien kuulemiseen, mutta tilintarkastustuomioistuin ei löytänyt perusteluja sille, miten tämä tavoite määriteltiin. Lisäksi, vaikka tavoitteessa asetetaan täsmällinen ja ajallisesti määrätty päämäärä, se on vaikeasti mitattavissa eikä se ole juurikaan merkityksellinen (esim. uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia ja mukana olevien kansalaisten määrää ei ole huomioitu). Komissio ei myöskään ole analysoinut, olisiko tavoite saavutettavissa. Puolet tarkastukseen kuuluneista jäsenvaltioista (**Italia** ja **Puola**) sisällytti energiayhteisöjä koskevat tavoitteet kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiinsa, mutta suunnitelmat eivät olleet täysin yhdenmukaisia EU:n tavoitteiden kanssa. Komissio ei suositellut muutoksia, koska kansallisten tavoitteiden määrittäminen ei ole [EU:n lainsäädännön](#) nojalla pakollista. Se, että jäsenvaltioiden suunnitelmat eivät perustu EU:n tavoitteeseen, osoittaa, että kansallinen omistajuus on vähäistä, ja lisää riskiä siitä, että EU saattaa jäädä tavoitteestaan (ks. kohdat [28–34](#)).

Suositus 2

Laaditaan energiayhteisöille SMART-tavoitteet ja otetaan ne huomioon kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa

- a) Komission olisi **asianmukaisten perustelujen pohjalta** laadittava **SMART-tavoitteet**, jotka liittyvät energiayhteisöjen odotettuihin hyötyihin, kuten mukana olevien kansalaisten määrään tai energiayhteisöjen uusiutuvan energian tuotantokapasiteettiin.
- b) Komission olisi energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta annetun asetuksen uudelleenlaadinnan yhteydessä harkittava sellaisen vaatimuksen ehdottamista, että **kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa esitetään energiayhteisöille tavoitteet**, jotka ovat yhdenmukaisia asiaankuuluvien EU:n strategioiden ja toimintasuunnitelmien kanssa.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2027

10 Komissio seurasi vuonna 2024 energiayhteisöjen määrää konsulttien tapauskohtaisesti laatiman luettelon avulla. Nämä tiedot eivät kuitenkaan ole peräisin luotettavista ja johdonmukaisista kansallisista energiayhteisörekistereistä. Komissio antoi jäsenvaltioille joitakin ohjeita yhteisöjen rekisteröinnistä, mutta näissä ohjeissa ei keskitytty riittävästi EU:n tason seurannassa tarvittaviin keskeisiin osatekijöihin. Komissio ja jäsenvaltiot eivät myöskään seuranneet EU:n tavoitteen saavuttamista eivätkä raportoineet siitä. Tilintarkastustuomioistuin arvioi, että vuoden 2025 alkuun mennessä EU oli saavuttanut noin 27 prosenttia tavoitteestaan. Sitä ei siis todennäköisesti saavuteta vuoden 2025 aikana. Vuoden 2025 tammi-kesäkuussa yhteisöjen määrä kuitenkin kasvoi nopeasti **Italiassa ja Puolassa**, joten tulevaisuudennäkymät ovat optimistisia (ks. kohdat **35–41**).

Suositus 3

Parannetaan energiayhteisöjen rekisteröintiä ja seurantaa

Komission olisi julkaistava jäsenvaltioille paremmat ohjeet energiayhteisöjen rekisteröinnistä ja seurannasta.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2026

Tarkastuksen kohteena olleet jäsenvaltiot eivät luoneet kaikkia tarvittavia edellytyksiä energiayhteisöjen kehittämiseksi

- 11** Neljä vuotta sen jälkeen, kun molempien direktiivien osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamisen määräaika oli päättynyt, tarkastukseen kuuluneista neljästä jäsenvaltiosta vain **Italia** oli osoittanut, että direktiivien kaikki energiayhteisöjä koskevat artikkelit oli saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä. Komissio teki vaaditut kansallisen lainsäädännön osaksi saattamista koskevat tarkastukset ja ryhtyi jatkotoimenpiteisiin tapauksissa, joissa osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamista ei ollut tehty. Toimenpiteisiin kuului virallisten ilmoitusten ja perusteltujen lausuntojen antaminen. Komissio ei kuitenkaan ollut saattanut unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi jäljellä olevia tapauksia, joissa osaksi kansallista lainsäädäntöä saattamista ei ollut tehty (ks. kohdat [42–45](#)).
- 12** Vain **Puola** ja **Alankomaat** julkaisivat uusiutuvan energian direktiivin mukaisen kansallisen arvioinnin energiayhteisöjen esteistä ja potentiaalista. Jos näitä arviointeja ei tehdä, kansallisten ja EU:n toimien vaikuttavuus saattaa vähetä ja yhteisöjen kasvu voi viivästyä (ks. kohdat [46–49](#)).

Suositus 4

Raportoidaan uusiutuvan energian yhteisöjen kehittämisen esteistä ja potentiaalista

Italian ympäristö- ja energiaturvallisuusministeriön ja Romanian energiainisteriön olisi **arvioitava uusiutuvan energian yhteisöjen kehittämisen nykyisiä esteitä ja potentiaalia sekä raportoida niistä.**

Toteuttamisen tavoiteajankohta: heinäkuu 2027

- 13** Komission jäsenvaltioille antamat ohjeet ovat olleet kaiken kaikkiaan vaikuttavia. **Alankomaissa** kansallisella tasolla yhteisöille annettava tuki on jäsenneltyä, käytännöllistä ja helposti saatavilla. **Puolassa, Italiassa** ja **Romaniassa** tiedot ovat hajanaisempia tai niitä on vaikeampi soveltaa ilman asiantuntija-apua, mikä aiheuttaa esteitä yhteisöille (ks. kohdat [50–57](#)).

14 Yhdessäkään tarkastukseen kuuluneista jäsenvaltioista ei ollut annettu erityisiä säännöksiä, joilla aktiivisesti edistetään kansalaisten osallistumista energiayhteisöihin. Vain **Romaniassa** on annettu nimenomaista lainsäädäntöä haavoittuvien kotitalouksien tukemisesta.

Alankomaissa on kuitenkin kehitetty kannustimia kansalaisten aseman suojelemiseksi, ja **Italiassa** on tehty niin haavoittuvien kotitalouksien osalta. Komissio antoi erityisiä ohjeita kansalaisten osallistumisesta. Se antoi myös ohjeita haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien osallistumisesta, mutta ohjeita ei ole sen jälkeen päivitetty eivätkä tilintarkastustuomioistuimen tapaamat sidosryhmät tienneet niistä (ks. kohdat **58–66**).

Suositus 5

Kasvatetaan kansalaisten ja haavoittuvien kotitalouksien roolia

- a) Komission olisi päivitettävä ja jaettava ohjeita siitä, miten **haavoittuvassa asemassa olevat kotitaloudet saadaan osallistumaan** energiayhteisöihin ja minkälaisia **kannustimia energiayhteisöjä varten olisi kehitettävä** asiaan liittyen.
- b) Puolan ilmasto- ja ympäristöministeriön, Italian ympäristö- ja energiaturvallisuusministeriön sekä Romanian energiaministeriön tulisi laatia säännöksiä, joilla **kasvatetaan kansalaisten roolia** energiayhteisöissä.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: joulukuu 2026

15 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että verkon ylikuormituksesta johtuvat viivästykset verkkoon liittämässä ja sen epäämiset hidastavat energiayhteisöjen kehitystä **Alankomaissa ja Puolassa**. Verkko-operaattorit voisivat nopeuttaa näitä liittämisiä, jos energiayhteisöt tarjoaisivat joustopalveluja, kuten energian varastointia. Se voisi auttaa tasoittamaan kulutus- tai tuotantohuippuja. Näin energiayhteisöt voisivat käyttää enemmän paikallisesti tuotettua sähköä ja lieventää siten verkon ylikuormitusta. Komissio on toteuttanut useita toimia sähkön varastoinnin tukemiseksi, mutta ei erityisesti energiayhteisöjen osalta (ks. kohdat **67–76**).

Suositus 6

Tuetaan energian varastointia

- a) Komission olisi tulevassa kansalaisten energiapaketissa motivoitava jäsenvaltioita luomaan energiayhteisöille kannustimia **energian varastointiratkaisujen kehittämiseen**.
- b) Alankomaiden ilmastoasioiden ja vihreän kasvun ministeriön sekä Puolan ilmasto- ja ympäristöministeriön olisi **tarjottava energiayhteisöille kannustimia energian varastoinnin kehittämiseen** (yksin tai yhdessä uusiutuvan energian tuotannon kanssa) tai muita **joustopalveluja**, joilla autetaan vähentämään verkon ylikuormitusta.

Toteuttamisen tavoiteajankohta: a) joulukuu 2026 ja b) heinäkuu 2027

16 Alankomaiden, Puolan ja Italian julkisen tuen ansiosta takaisinmaksuajat vastaavat komission odotuksia (alle kymmenen vuotta). Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että Alankomaiden uusiutuva rahasto, jonka avulla vähennetään hankkeiden alkuvaiheen riskejä, on vaikuttava tapa käyttää julkisia varoja. **Romaniassa** tukien puuttuminen vaikeuttaa energiayhteisöjen perustamista. Kaikissa neljässä tarkastukseen kuuluneessa jäsenvaltiossa yhteisön jäsenet eivät maksa vastaavia verkkomaksuja, kun ne käyttävät tuottamaansa tai jakamaansa sähköä. Ne on kuitenkin edelleen liitetty verkkoon, jotta ne pystyvät huolehtimaan ajanjaksoista, jolloin oma tuotanto ei riitä tai sitä ei ole saatavilla. Yhdessäkään tarkastukseen kuuluneessa maassa ei kuitenkaan ollut arvioitu virallisesti, miten alennetut maksut, itse tuotetun energian kulutus ja energian jakaminen vaikuttavat muihin kuluttajiin. Tämä ongelma on herättänyt huolta **Alankomaissa**, jossa on paljon tuottajakuluttajia ja osuuskuntia (ks. kohdat **77–86**).

Tilintarkastustuomioistuimen havainnot tarkemmin

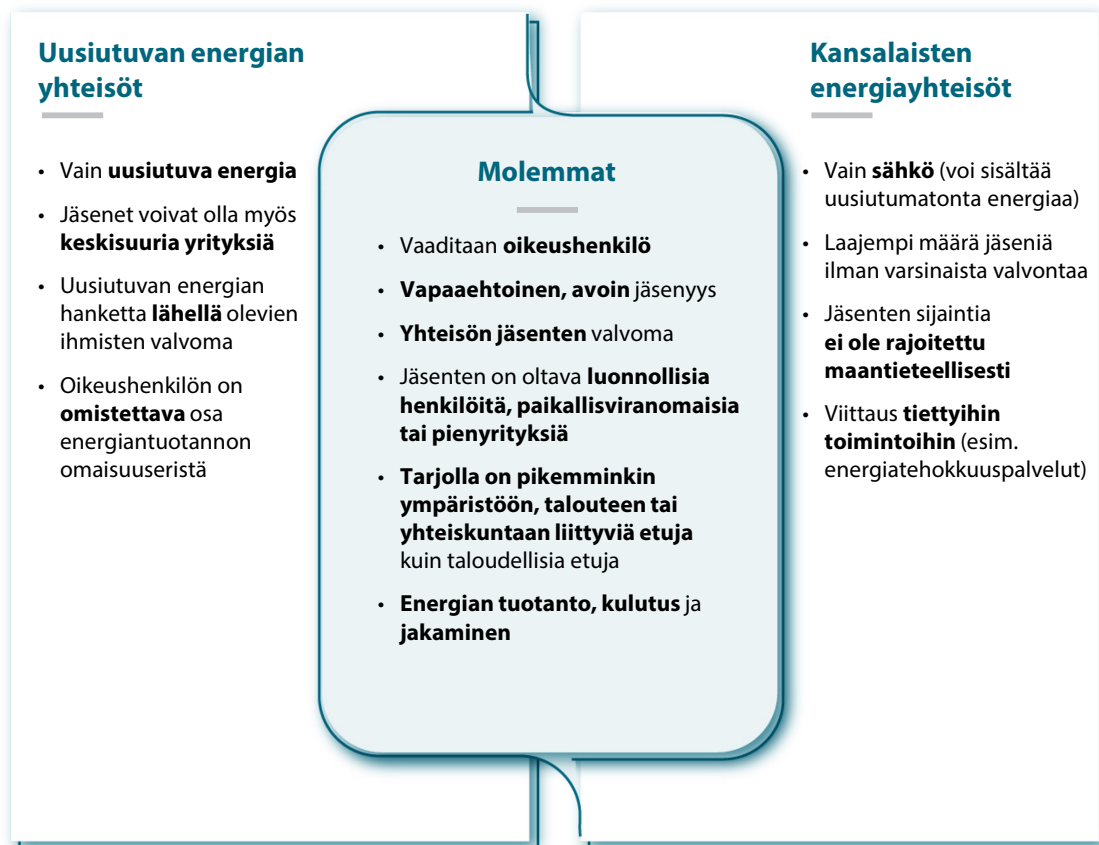
EU:n tavoite on kunnianhimoinen, mutta se ei ole hyvin suunniteltu, sen saavuttamista ei tueta eikä seurata, eikä sitä todennäköisesti saavuteta

EU:n energiayhteisöjen määritelmät aiheuttavat sekaannusta, ja niitä käytetään epä johdonmukaisesti puolessa tarkastetuista maista

- 17** EU:lla on kaksi energiayhteisöjen oikeudellista määritelmää: uusiutuvan energian direktiivin mukaiset **uusiutuvan energian yhteisöt** ja sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin mukaiset **kansalaisten energiayhteisöt**. Näissä määritelmässä esitetään vähimmäisvaatimukset sen varmistamiseksi, että energiayhteisöt ovat kansalaisten johtamia ja osallistavia ja että niissä keskitytään ensisijaisesti ympäristötavoitteisiin ja sosiaalisiin tavoitteisiin voiton tavoittelun sijaan. Jäsenvaltioiden tulisi ottaa käyttöön EU:n määritelmien kanssa yhdenmukaisia energiayhteisöjen käsitteitä. Tilintarkastustuomioistuin tutki, ovatko energiayhteisöjä koskevat EU:n määritelmät selkeitä ja käytettiinkö niitä asianmukaisesti kansallisella tasolla.

18 Tarkastuksessa havaittiin, että uusiutuvan energian yhteisöjen ja kansalaisten energiayhteisöjen EU:n tason oikeudelliset määritelmät ovat epäselviä: ne eroavat joissakin näkökohdissa toisistaan mutta ovat myös päällekkäisiä. Esimerkiksi uusiutuvan energian yhteisöt voivat tuottaa ainoastaan uusiutuvaa energiaa, kun taas kansalaisten energiayhteisöt voivat tuottaa myös uusiutumaton sähköä. Niiden hallinnossa ja tarkoituksessa on päällekkäisyyksiä (ks. [kaavio 3](#)). Vaikka komissio on antanut ohjeita energiayhteisöjen määrittämiseksi, kansalliset viranomaiset ja sidosryhmät² totesivat niiden olevan epäselviä ja aiheuttavan sekaannusta. [Laatikossa 1](#) on esimerkkejä energiayhteisöistä.

Kaavio 3 | Kansalaisten energiayhteisöt ja uusiutuvan energian yhteisöt – keskeiset erot ja yhteiset periaatteet

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin [direktiivin \(EU\) 2018/2001](#) ja [direktiivin \(EU\) 2019/944](#) perusteella.

² Ks. esimerkiksi [Q&A: What are 'citizen' and 'renewable' energy communities?](#), REScoop.eu, 2019; [Kansalaisten energiapaketti: kansalaisten osallistuminen, energiayhteisöt ja tuottajakuluttajat](#), Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, 2025, kohdat 1.2 and 5.5.

Laatikko 1

Esimerkkejä energiayhteisöistä

”**La Buona Fonte**” on vuonna 2021 perustettu **italialainen uusiutuvan energian yhteisö**. Se asensi hylättyyn kouluun 19 kilowatin aurinkovoimalan, jonka vuosituotanto on 20 megawattituntia, josta kolmasosa jaetaan sen 25 jäsenen kesken. Vuonna 2024 se käytti 1 500 euron tulonsa sosiaalisiin hankkeisiin, kuten kaupunkikalusteisiin ja koulujen toimintaan.

Vuonna 2014 perustetussa alankomaalaisessa energiaosuuskunnassa ”**Vrijstad Energie**” on 375 jäsentä, ja se hallinnoi aurinkokattoja ja -puistoja (1,3 MW) ja tuulimyllyjä (6 MW). Se myös tiedottaa kansalaisille uusiutuvasta energiasta ja energiansäästöä.

*Aurinkosähköllä toimiva pysäköintialue, joka tuottaa uusiutuvaa sähköä ja lataa sähköautoja
(© Amar Sjaauw En Wa)*

Yhteisön jäseniä tuulimyllyjensä edessä

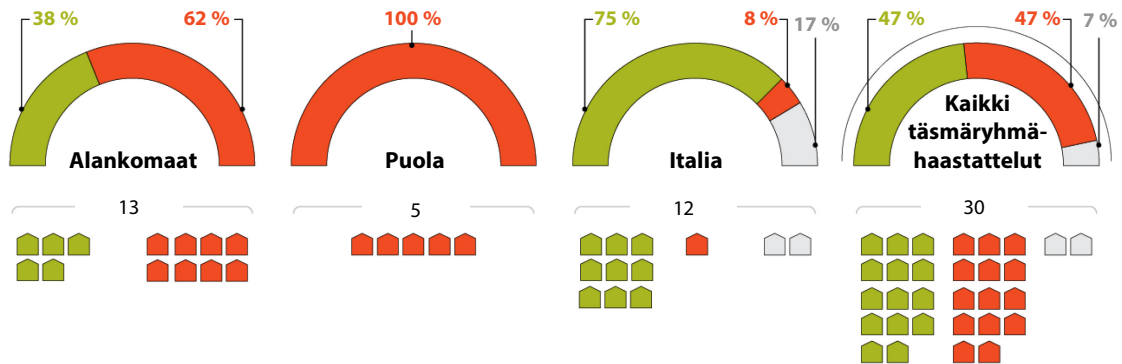
- 19** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että kahdessa neljästä tarkastukseen kuuluneesta jäsenvaltiosta käytössä olevat energiayhteisöjen käsitteet eivät ole yhdenmukaisia EU:n määritelmien kanssa. **Alankomaissa** oli heinäkuussa 2025 ainoastaan energiaosuuskuntia. Ne ovat kansalaisten omistamia järjestöjä, joissa jäsenet tuottavat uusiutuvaa energiaa, käyttävät sitä tai käyvät sillä kauppaa yhdessä mutta jotka eivät perustu EU:n oikeudelliseen kehykseen. Vuodesta 2026 lähtien voimassa olevassa uudessa lainsäädännössä **hyväksyttiin** yksi energiayhteisöjen määritelmä, joka koskee sekä uusiutuvan energian yhteisöjä että kansalaisten energiayhteisöjä. **Puola saattoi** sekä uusiutuvan energian yhteisön että kansalaisten energiayhteisön määritelmän osaksi kansallista lainsäädäntöä yhdellä 'kansalaisten energiayhteisöjen' käsitteellä. Näin välttyttiin siltä, että energiayhteisöille, joilla on samanlaisia toimintoja, olisi kaksi määritelmää. Puolassa käytetään myös kahta vanhempaa kansallista oikeudellista käsitettä, **energiaosuuskuntia** ja **energiaklustereita**. Ne muistuttavat energiayhteisöjä mutta eivät perustu EU:n oikeudelliseen kehykseen. Lisäksi käytössä on organisaatorakenteita, joilla on erityinen oikeudellinen asema³ (kollektiiviset tuottajakuluttajat, virtuaaliset tuottajakuluttajat ja vuokralla olevat tuottajakuluttajat).
- 20** Tässä kertomuksessa käytetään yksinkertaisuuden vuoksi sanaa 'yhteisöt', kun viitataan yhteisesti energiayhteisöihin kaikissa neljässä tarkastukseen kuuluneessa jäsenvaltiossa. Se käsittää myös Alankomaiden osuuskunnat ja Puolan osuuskunnat ja klusterit, koska niillä on samanlaiset tavoitteet, vaikka ne eivät vastaisi EU:n virallisia määritelmiä.
- 21** Tarkastajien tekemien täsmäryhmähaastattelujen (ks. **liite I**) osallistujista puolet piti energiayhteisöjen kansallisia määritelmiä epäselvinä (ks. **kaavio 4**).

³ Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems, *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, s. 24.

Kaavio 4 | Puolet vastaajista pitää energiayhteisöjen kansallisia määritelmiä epäselvinä

Ovatko energiayhteisöjen kansalliset määritelmät mielestäsi riittävän selkeitä?

■ Kyllä ■ Ei ■ En tiedä □ Täsmäryhmähaastattelujen osallistujien vastausten määrä

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin täsmäryhmähaastattelujen perusteella.

- 22** Tilintarkastustuomioistuimen analyysistä kävi myös ilmi, että EU:n direktiivien mukaan kansalaiset pystyivät vaihtoehtoisten organisaatiomallien avulla toteuttamaan uusiutuvan energian yhteisöjen ja kansalaisten energiayhteisöjen kaltaista toimintaa, kuten kollektiivista itse tuotetun energian kulutusta, mutta niiden perustamisvaatimuksissa, hallinnossa, tarkoituksessa ja hyötyjen käytössä on eroja. Tästä moninaisuudesta saadaan joustavuutta, mutta se voi myös vaikeuttaa energiayhteisöjen käyttöönottoa. Tämä koskee erityisesti moniasuntoisia rakennuksia, joissa **vuonna 2023 asui 48 prosenttia EU:n väestöstä**, jos asukkaat ovat jo järjestäytyneet kollektiivisesti (ks. [laatikko 2](#)). Komissio ei ole antanut ohjeita, joilla selvennettäisiin asunnonomistajille tarjolla olevia vaihtoehtoja – yksinkertaisesta kollektiivisesta itse tuotetun energian kulutuksesta täysin vakiintuneeseen energiayhteisöön – ja joilla voidaan tukea tietoon perustuvia valintoja ja energiayhteisöihin osallistumista. Puola ja Romania totesivat, että tällaiset ohjeet olisivat hyödyllisiä.

Laatikko 2

Energiayhteisöt moniasuntoisissa rakennuksissa

Moniasuntoisissa rakennuksissa on [suuria pintoja aurinkopaneelien asentamiseen](#). Uusiutuvan energian direktiivin mukaan asunnonomistajat voivat toimia ”yhdessä toimivina itse tuotettua uusiutuvaa energiaa käyttävinä kuluttajina”, jolloin useat ”samassa rakennuksessa tai moniasuntoisessa rakennuksessa” asuvat kuluttajat voivat järjestäytyä tuottamaan, kuluttamaan, varastoimaan ja myymään itse tuotettua uusiutuvaa sähköä. Jäsenvaltiot voivat vapaasti sallia tällaiset järjestelyt ilman, että sitä varten tarvitsee perustaa oikeushenkilöä. Neljässä tarkastukseen valitussa jäsenvaltiossa asunnonomistajat voivat yhdessä

- asentaa uusiutuvan energian tuotantolaitoksia
- jakaa energiaa joko käyttämällä tuotettua energiaa yhteisillä alueilla asukkaiden laskujen pienentämiseksi tai kohdentamalla tuotettu energia tai energian myynnistä saatava hyöty asukkaille
- myydä tuotettua energiaa.

Samat kuluttajat saattavat haluta mennä pidemmälle ja harjoittaa muuta toimintaa tai ottaa mukaan muita rakennuksia tai pienyrityksiä perustamalla energiayhteisön. Tähän tarvitaan oikeushenkilöä. Komission mukaan ne eivät voi käyttää olemassa olevaa omistajayhdistystä eli yhteistä toimintaa ja yhteisten alueiden hallintaa varten perustettua oikeudellista rakennetta rekisteröityäkseen energiayhteisöksi, koska tällaisten yhdistysten jäsenyys on lakisääteistä. Energiayhteisön perustaminen sen sijaan edellyttää vapaaehtoista ja avointa jäsenyyttä. Siksi olisi siis perustettava – kuten talonmistajien tapauksessa – täysin uusi erillinen oikeushenkilö. Se, että asunnonomistajien on perustettava olemassa olevan kiinteistönhallintarakenteen lisäksi toinen hallintorakenne, voi olla epäselvää ja se voidaan kokea raskaaksi, mikä haittaa energiayhteisöjen käyttöönottoa.

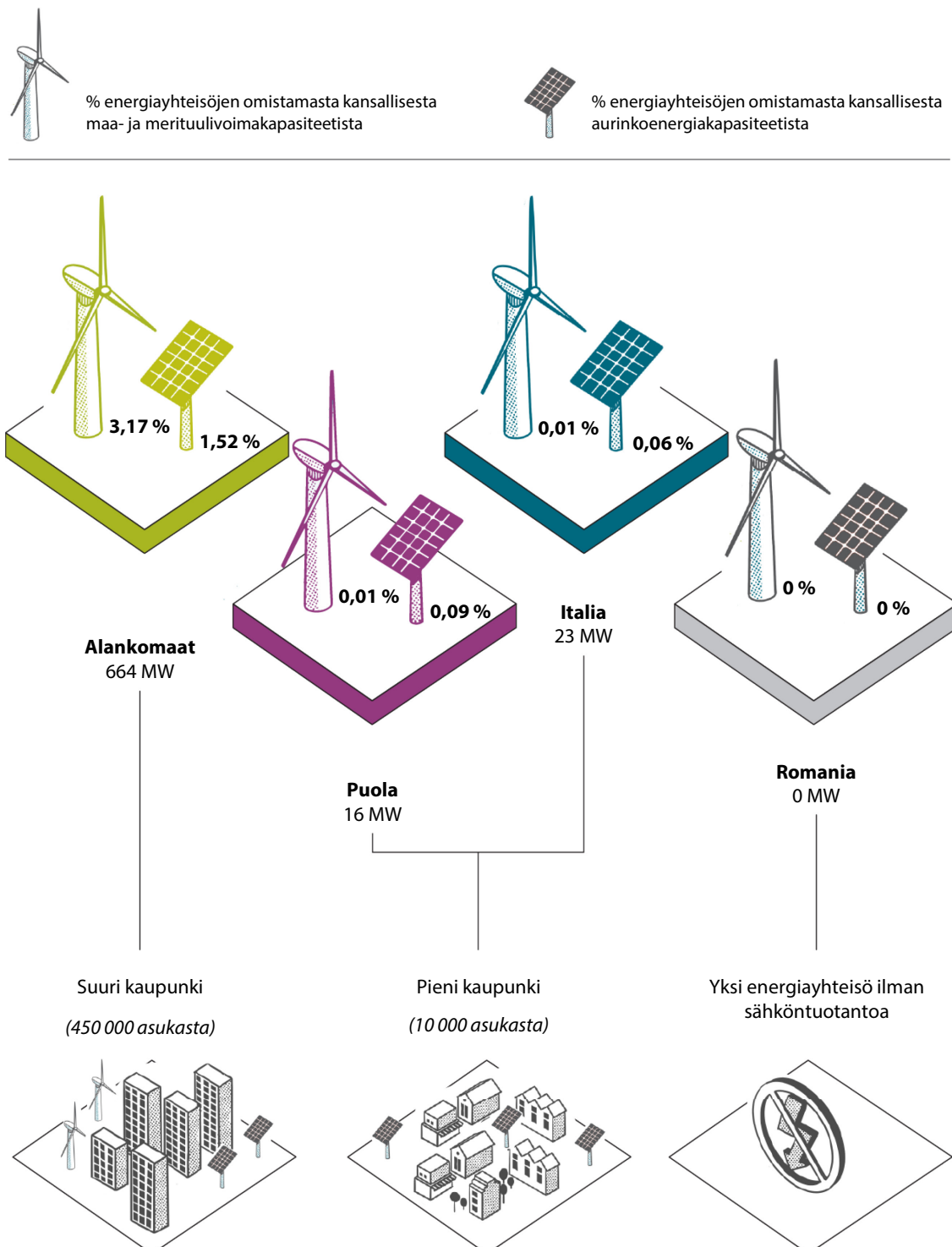
23 EU:n energiayhteisöjä koskevat epäselvät määritelmät, näiden käsitteiden epä johdonmukainen käyttö kahdessa tarkastukseen valitussa jäsenvaltiossa ja epäselvyys erilaisista organisaatiomalleista, joiden avulla kansalaiset voivat yhdessä rakentaa uusiutuvan energian tuotantolaitoksia, jakaa tuotettua energiaa tai myydä ylimääräistä sähköä, voivat vähentää kansalaisten osallistumista. Ne voivat myös viivästyttää energiayhteisöjen perustamista.

Energiayhteisöjen odotettua panosta uusiutuvan energian tuotantoon yliarvioitiin

- 24** Uusiutuvan energian direktiivin vuoden 2016 vaikutustenarvioinnissa komissio turvautui CE Delft -konsulttiyhtiön⁴ tutkimukseen ja totesi, että EU:ssa *energiayhteisöt voisivat vuoteen 2030 mennessä omistaa yli 50 gigawattia tuulienergiaa eli 17 prosenttia asennetusta kapasiteetista ja yli 50 gigawattia aurinkoenergiaa eli 21 prosenttia asennetusta kapasiteetista*. Komission odotukset perustuivat energiayhteisöjen laajaan käsitteeseen, koska EU:n määritelmiä direktiiveistä ei ollut vielä hyväksytty. Tilintarkastustuomioistuin tarkasti yhdeksän vuotta myöhemmin, oliko tämä arvio realistinen.
- 25** *Kaaviossa 5* esitetään tarkastukseen kuuluneiden jäsenvaltioiden energiayhteisöjen aurinko- ja tuulivoimakapasiteetti vuonna 2024. **Puolassa** ja **Italiassa** niiden osuus tammikuussa 2025 oli aurinkoenergian tuotantokapasiteetista noin 0,1 prosenttia ja tuulivoiman tuotantokapasiteetista 0,01 prosenttia. **Alankomaissa** osuus oli suurempi – 1,5 prosenttia ja 3,2 prosenttia. Näiden yhteisöjen yhteenlasketulla energialla voitaisiin pyörittää suurta kaupunkia **Alankomaissa** ja pientä kaupunkia **Puolassa** tai **Italiassa**. **Romanian** ainoa energiayhteisö ei tuota sähköä.

⁴ CE Delft, *The potential of energy citizens in the European Union*, syyskuu 2016.

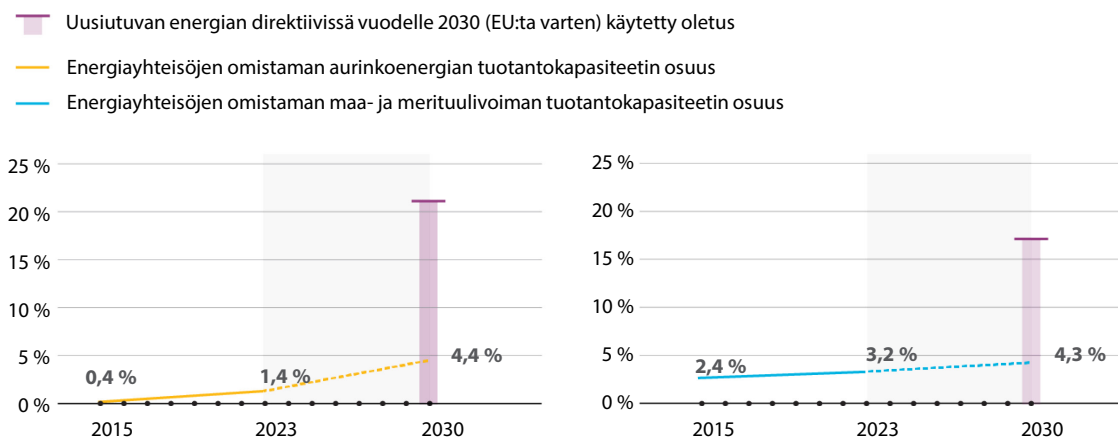
Kaavio 5 | Energiayhteisöjen osuus uusiutuvasta aurinko- ja tuulivoimakapasiteetista tarkastetuissa jäsenvaltioissa (2024)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Eurostatin tietojen perusteella, Puolan kansallinen sääntelyviranomainen ja ilmasto- ja ympäristöministeriö, alankomaalainen [HIER-säätiö](#), italialainen Gestore dei Servizi Energetici ([GSE](#)) ja Romanian energiainisteriö.

26 CE Delft⁵ julkaisi vuonna 2024 neljä ennustetta Alankomaiden energiaosuuskuntien tuotantopotentialista vuoteen 2030 mennessä. Pohjana olivat vuoden 2023 tiedot. Alankomaiden energiaosuuskunnat ovat nykyisellään hyvin kehittyneitä, minkä vuoksi ennuste on luotettavampi kuin komission vuonna 2016 tekemässä vaikutustenarvioinnissa. Tilintarkastustuomioistuimen analyysi (ks. kaavio 6) osoittaa, että Alankomaissa energiaosuuskunnat voisivat vuonna 2030 tuottaa noin **4,4 prosenttia aurinkoenergian tuotantokapasiteetista** ja **4,3 prosenttia tuulivoiman tuotantokapasiteetista**. Se on selvästi vähemmän kuin vuonna 2016 arvioidut 21 prosenttia ja 17 prosenttia.

Kaavio 6 | Energiayhteisöjen omistaman uusiutuvan energian tuotantokapasiteetin osuus Alankomaissa

Huom. Tilintarkastustuomioistuin mukautti CE Delftin analyysiä lisäämällä siihen kansallisen merituulivoimakapasiteetin (joka ei sisällynyt sen alkuperäiseen työhön) ja oletti, että energiaosuuskunnat eivät omista tällaisia omaisuuseriä niiden kustannusten vuoksi. Lisäksi käytettiin CE Delftin mukaan realistisinta skenaariota.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuimen analyysi, joka perustuu seuraaviin julkaisuihin *The potential of energy citizens in the European Union*, CE Delft, 2016; *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, CE Delft, 2024; *Electricity production capacities for renewables and wastes*, Eurostat, 2025; Alankomaiden ministerineuvoston tilaama *Development Framework for Offshore Wind Energy*, 2022.

27 Kaiken kaikkiaan tilintarkastustuomioistuin katsoo, että uusiutuvan energian direktiivin vuoden 2016 vaikutustenarvioinnin odotukset energiayhteisöjen panoksesta uusiutuvan energian tuotantokapasiteettiin olivat liian optimistisia.

⁵ CE Delft, *Potential energy communities. Study into the potential of energy communities in the Netherlands*, lokakuu 2024.

EU:n tavoitteessa asetetaan päämäärä, mutta se ei ole juurikaan merkityksellinen, se ei ole mitattavissa eikä sitä ole hyväksytty kansallisesti

- 28** Komissio on sisällyttänyt EU:n aurinkoenergiastrategiaan energiayhteisöjä koskevan tavoitteen: ”EU ja jäsenvaltiot pyrkivät yhdessä perustamaan vähintään yhden uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energiayhteisön jokaiseen yli 10 000 asukkaan kuntaan vuoteen 2025 mennessä”. Se selitti, että tämä tavoite oli tulosta iteratiivisesta poliittisesta prosessista. Siinä otettiin huomioon Euroopan parlamentin näkemykset⁶ ja REScoop.eu-verkoston ja Energy Cities -verkoston⁷ kannanotto, jotka molemmat saatiin, kun sidosryhmiä kuultiin EU:n aurinkoenergiastrategiasta. Tilintarkastustuomioistuin ei löytänyt perustetta sille, miten komission ehdottama EU:n tavoite määriteltiin. Sitä ei löytynyt EU:n aurinkoenergiastrategiasta, vuoden 2016 vaikutustentarvioinnista eikä mistään muustakaan julkisesta tai sisäisestä komission asiakirjasta.
- 29** Tilintarkastustuomioistuin arvioi, onko tämä tavoite täsmällinen, mitattavissa ja toteuttavissa oleva, merkityksellinen ja ajallisesti määrätty (SMART). Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että EU:n tavoitteessa asetetaan päämäärä, mikä osoittaa, että EU tukee energiayhteisöjen kehittämistä. Tavoite on myös **täsmällinen** (uusiutuviin energialähteisiin perustuvien energiayhteisöjen lukumäärä) ja **ajallisesti määrätty** (saavutettava vuoteen 2025 mennessä).
- 30** Tavoitetta on kuitenkin **vaikea mitata**: tavoitteessa käytetty termi ’uusiutuviin energialähteisiin perustuvat energiayhteisöt’ ei ole yhdenmukainen energiayhteisöjen virallisten EU:n määritelmien kanssa (ks. kohta **18**). Komission mukaan tavoite kattaa uusiutuvan energian yhteisöt mutta myös uusiutuvaa sähköä tuottavat kansalaisten energiayhteisöt. Lisäksi ei ole annettu ohjeita siitä, mitä tavoitteeseen pitäisi sisältyä – esimerkiksi siitä, koskeeko se energiayhteisöjen erilaisia kansallisia määritelmiä, kuten energiaosuuskuntia **Alankomaissa** ja **Puolassa** (ks. kohta **19**) tai muita kollektiivisen itse tuotetun energian kulutuksen järjestämisen muotoja.

⁶ Vihreät / Euroopan vapaa allianssi -ryhmä, *kirje puheenjohtaja Von der Leyenille*, 2022, s. 2–3.

⁷ REScoop.EU ja Energy Cities, *kannanotto EU:n aurinkoenergiastrategiaa koskevaan kuulemiseen, yhteinen vastaus*, 2022.

31 Komissio ei myöskään analysoinut, oliko tämä tavoite **saavutettavissa**.

Tilintarkastustuomioistuimissa katsoo myös, että se ei ole juurikaan **merkityksellinen** yhteisöjen odotettujen hyötyjen osalta (ks. [kaavio 2](#)). Siinä ei esimerkiksi ilmaista osallistuvien kansalaisten määrää eikä mitata uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia. Sisällyttämällä molemmat näkökohdat ja seuraamalla niitä saataisiin paremmin esiin kansalaisten panos energiasiirtymään. Näitä näkökohtia käsiteltiin jo komission vaikutustenarvioinnissa, ja jotkin jäsenvaltiot seuraavat niitä (ks. [laatikko 3](#)). REScoop.eu⁸ totesi myös, että nykyisestä seurantajärjestelmästä ei saada riittävästi tietoa energiayhteisöjen osuudesta uusiutuvan energian tuotannossa tai siitä, miten ne lisäävät kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia energiasiirtymässä.

Laatikko 3

Esimerkkejä jäsenvaltioista, jotka seuraavat yhteisöjen jäsenmäärää ja uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia

Alankomaissa valtion rahoitusta saava säätiö HIER seuraa yhteisöjen jäsenmäärää ja uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia tai tekee arvioita (edellisen vuoden luku tai alhaiset kiinteämääräiset maksut).

Italiassa uusiutuvan energian edistämisestä vastaava kansallinen virasto (GSE) seuraa kunkin yhteisön tuotantokapasiteettia ja -tyyppiä, jäsenten henkilötietoja sekä muita tietoja, kuten varastointikapasiteettia.

Puolassa kansallinen maatalouden tukikeskus seuraa kunkin energiayhteisön jäsenmäärää sekä tuotantokapasiteettia ja -tyyppiä.

Lähde: [HIER-säätiön verkkosivusto](#); [GSE:n verkkosivusto](#); [kansallisen maatalouden tukikeskuksen verkkosivusto](#).

32 [Hallintoa koskevassa asetuksessa](#)⁹ edellytetään, että jäsenvaltiot sisällyttävät kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiinsa ”*tapauksen mukaan [...] kansalliset kehityskulut ja tavoitteet (kuten [...] uusiutuvan energian yhteisöjen [...] tuottama uusiutuva energia)*”. Tilintarkastustuomioistuimissa tarkasti, ovatko hallitukset hyväksyneet EU:n tavoitteen ottamalla sen huomioon kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissaan.

⁸ REScoop.eu, [vastaus komission kannanottoopyyntöön kansalaisten energiapaketista](#), syyskuu 2025, p. 18.

⁹ [Asetus \(EU\) 2018/1999](#) energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, liite I

33 Tarkastuksessa havaittiin, että komission ohjeissa¹⁰ energiayhteisöjä koskevien tavoitteiden sisällyttäminen kansallisiin energia- ja ilmastosuunnitelmiin asetuksen sanamuodon mukaisesti jätettiin vapaaehtoiseksi. Tämän seurauksena vain **Italia** ja **Puola** ottivat energiayhteisöjä koskevat tavoitteet huomioon suunnitelmissaan (ks. [laatikko 4](#)), mutta ne eivät olleet täysin yhdenmukaisia EU:n tavoitteen kanssa. Komission kansallisista energia- ja ilmastosuunnitelmista antamissa suosituksissa ei käsitelty energiayhteisöjen tavoitteiden puuttumista, jos ne puuttuivat tai olivat ristiriidassa suunnitelmien kanssa, koska [hallintoa koskevan asetuksen](#) mukaan kansalliset tavoitteet eivät ole lakisäätöisiä.

Laatikko 4

Energiayhteisöjen tavoitteet Italiassa ja Puolassa

Italia viittasi kansallisessa energia- ja ilmastosuunnitelmassaan elpymis- ja palautumistukivälineen 2,2 miljardin euron toimenpiteeseen, jonka kohteena ovat kollektiivinen itse tuotetun energian kulutus ja uusiutuvan energian yhteisöt kunnissa, joissa on alle 5 000 asukasta. Tavoitteena on kehittää vuoteen 2026 mennessä vähintään kahden gigawatin uusiutuvan energian kapasiteetti. Se ei kuitenkaan ole yhdenmukainen yli 10 000 asukkaan kunnille asetetun EU:n tavoitteen kanssa, eikä siinä aseteta tavoitetta yhteisöjen määrästä. **Italia laajensi** heinäkuussa 2025 elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevan tavoitteen koskemaan jopa 50 000 asukkaan kuntia.

Puola arvioi, että sillä voisi olla 300 energiayhteisöä kolmasosassa Puolan 881 kunnasta, joissa on yli 10 000 asukasta, vuoteen 2030 mennessä eikä vuonna 2025, kuten EU:n tavoitteessa.

Lähde: Lopullinen päivitetty [Italian energia- ja ilmastosuunnitelma](#), kesäkuu 2024; päivitetty luonnos [Puolan energia- ja ilmastosuunnitelmaksi](#), maaliskuu 2024 (lopullista päivitettyä energia- ja ilmastosuunnitelmaa ei ole julkaistu).

¹⁰ Euroopan komissio, [Komission tiedonanto: Ohjeet jäsenvaltioille vuosien 2021–2030 kansallisten energia- ja ilmastosuunnitelmien päivittämisestä](#), 2022; Hallintoa koskevan asetuksen selityksin varustetun liitteen I lomake (osa I, jakso A) kansallisten ympäristö- ja ilmastosuunnitelmien päivittämisestä.

34 Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että kaiken kaikkiaan komissio käytti energiayhteisöjä koskevan EU:n tavoitteen perustana sidosryhmien kuulemista, mutta tilintarkastustuomioistuin ei löytänyt perusteita sille, miten tämä tavoite määriteltiin. Vaikka tavoitteessa asetetaan päämäärä, ja se on täsmällinen ja ajallisesti määrätty, se ei ole kaikilta osin merkityksellinen, ja sitä on vaikea mitata. Komissio ei myöskään ole analysoinut, olisiko se saavutettavissa. Jäsenvaltioiden suunnitelmat niiden kansallisissa energia- ja ilmastosuunnitelmissa eivät myöskään täysin vastaa EU:n tavoitetta, mikä osoittaa, että kansallinen omistajuus on vähäistä. Nämä rajoitukset saattavat heikentää EU:n politiikan vaikuttavuutta.

Seuranta on puutteellista, eikä EU:n vuoden 2025 tavoitetta todennäköisesti saavuteta

35 Tilintarkastustuomioistuin arvioi, oliko komissio perustanut luotettavaan ja johdonmukaisiin tietoihin perustuvan seurantajärjestelmän, jolla seurataan edistymistä EU:n tavoitteen saavuttamisessa ja täytetään [komission sitoumus](#)¹¹ siitä, että se ”seuraa tämän aloitteen täytäntöönpanon edistymistä vuosittain”. Lisäksi tarkastettiin, raportoiko komissio edistymisestä tämän tavoitteen saavuttamisessa.

36 Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että komissio käytti vuonna 2024 energiayhteisöjen määrän seurannassa toimeksisaajan laatimaa energiayhteisöjen tapauskohtaista luetteloa. Tähän luetteloon sisältyy yhteisöjä, joita ei ole perustettu EU:n määritelmien puitteissa, kuten noin 700 energiaosuuskuntaa **Alankomaissa** (ks. kohta **19**), ja itse tuotetun energian kollektiivisen kulutuksen organisatorisia malleja, kuten **Puolassa**. Siinä ei myöskään yksilöidä, mitkä yhteisöt ovat ”uusiutuviin energialähteisiin perustuvia”. Komissio on tietoinen näistä puutteista ja suunnittelee luettelon oikaisemista [kansalaisten energianeuvontakeskuksen](#) avulla. Keskus on EU:n aloite, joka tarjoaa teknistä apua kansalaisille ja paikallisille sidosryhmille, kuten energiayhteisöille. Komissio ei verrannut energiayhteisöjä niiden sijaintikunnan väkilukuun, jotta olisi voitu seurata edistymistä EU:n tavoitteen saavuttamisessa. Se aikoo tehdä niin vuonna 2026, tavoitteelle asetetun määräajan jälkeen. Joulukuussa 2025 komissio ei ollut julkaissut yhtään kertomusta edistymisestä EU:n tavoitteen saavuttamisessa.

¹¹ Euroopan komissio, [EU:n aurinkoenergiastrategia](#), COM(2022) 221.

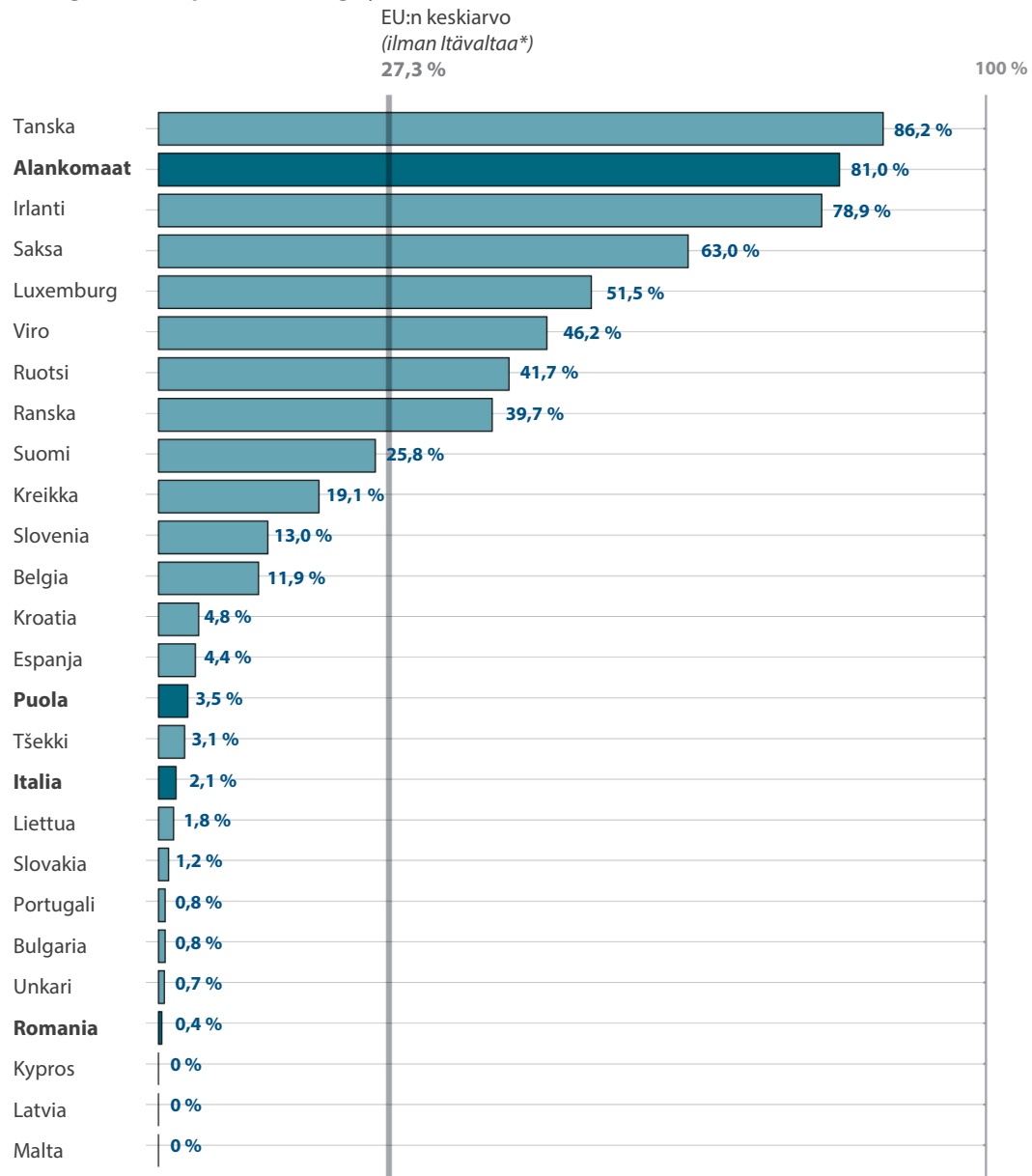
- 37** Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että yksikään tarkastukseen kuuluneista jäsenvaltioista ei seuraa kansallista edistymistä EU:n tavoitteen saavuttamisessa vertaamalla energiayhteisöjä kuntien väkilukuun. **Puola** ja **Italia** pitävät rekisteriä, tarkastavat, että yhteisöt täyttävät kansalliset oikeudelliset vaatimukset, ja päivittävät rekisterinsä viikoittain tai kuukausittain. **Alankomaissa** [HIER-säätiö](#)¹² päivittää vuosittain energiaosuuskuntien luettelon tarkastamalla niiden säännöt ja toiminnan tilan. **Romaniassa** ei ole mitään rekisteröintijärjestelmää tai luetteloa yhteisöistä. **Alankomaat** ja **Puola** eivät myöskään ole antaneet ohjeita, joissa selvennettäisiin, pitäisikö osuuskunnat, joita ei perustettu EU:n määritelmien mukaisesti, rekisteröidä samalla tavalla (ks. kohta **30**). Komissio antoi jäsenvaltioille joitakin ohjeita¹³ yhteisöjen rekisteröinnistä, mutta näissä ohjeissa ei keskitytty riittävästi EU:n tason seurannassa tarvittaviin keskeisiin osatekijöihin (esimerkiksi siihen, ovatko yhteisöt energialähteisiin perustuvia yhteisöjä).
- 38** Luotettaviin ja johdonmukaisiin tietoihin perustuvan järjestelmällisen seurannan puute heikentää kansallisten ja EU:n viranomaisten kykyä arvioida edistymistä EU:n tavoitteen saavuttamisessa, toteuttaa korjaavia toimia, jos tavoite todennäköisesti jää saavuttamatta, ja mukauttaa toimintaperiaatteita sen mukaisesti.
- 39** Tilintarkastustuomioistuin tarkasti vuoden 2025 alussa, onko EU saavuttamassa tavoitteensa. Tilintarkastustuomioistuin keräsi komissiolle marraskuussa 2024 toimitetun luettelon kaikista jäsenvaltioista. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että se on paras saatavilla oleva luettelo yhteisöistä, vaikka sillä on rajoituksensa (ks. kohta **36**). Tilintarkastustuomioistuin päivitti luettelon maaliskuussa 2025 tarkastukseen kuuluneista maista kerätyillä luvuilla. Lopuksi kartoitettiin yhteisöt yli 10 000 asukkaan kunnissa, jotta edistymistä EU:n tavoitteen saavuttamisessa voitiin arvioida.
- 40** Kuten [kaaviosta 7](#) käy ilmi, Tanska, **Alankomaat** ja Irlanti edistyivät hyvin EU:n tavoitteen saavuttamisessa. Muissa maissa edistys oli heikompaa: esimerkiksi alle kymmenessä prosentissa yli 10 000 asukkaan kunnista **Puolassa**, **Italiassa** ja **Romaniassa** oli energiayhteisö. EU oli saavuttanut keskimäärin noin 27 prosenttia tavoitteestaan.

¹² HIER, [Lokale Energie Monitor](#), 2024.

¹³ Ks. esimerkiksi: Euroopan komissio, [A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities](#), s. 40–44.

Kaavio 7 | Edistyminen EU:n aurinkoenergiastrategian tavoitteen saavuttamisessa

Niiden yli 10 000 asukkaan kuntien prosenttiosuus, joissa on vähintään yksi uusiutuviin energialähteisiin perustuva energiayhteisö

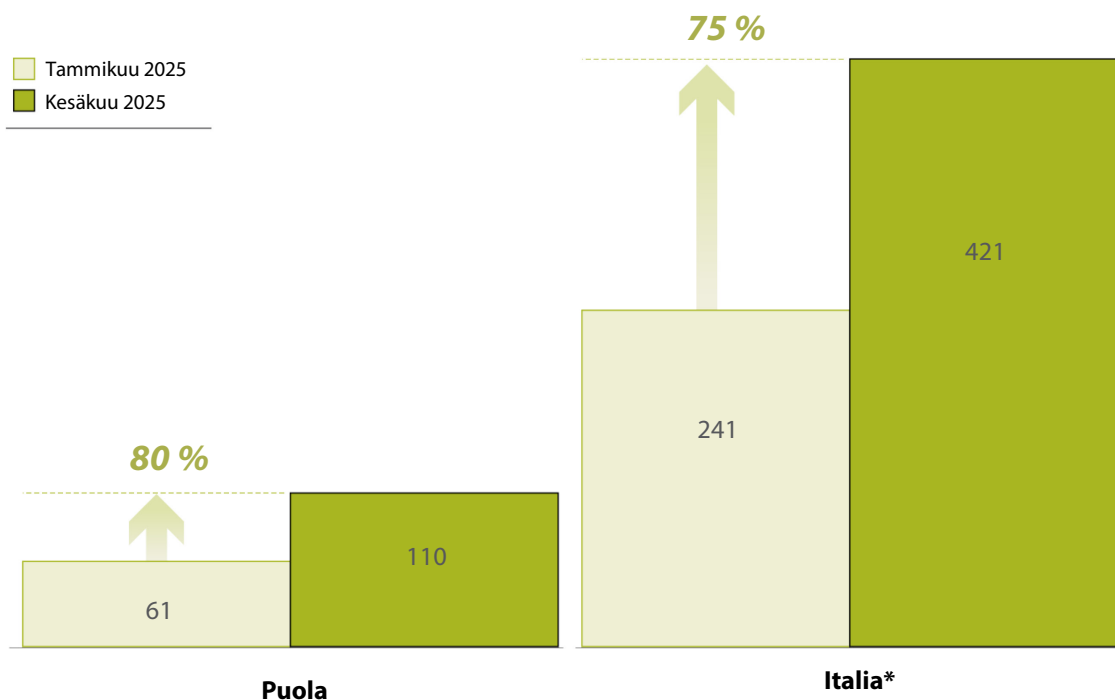

* TANDEM-tietokannassa ei ollut Itävallan energiayhteisöjen sijaintitietoja.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin TANDEM-luettelon (marraskuu 2024) perusteella. Luetteloa on päivitetty Alankomaiden, Puolan, Italian ja Romanian kansallisista rekistereistä saaduilla tiedoilla maaliskuussa 2025. Lisäksi on käytetty Eurostatin vuoden 2023 paikallishallintoyksiköiden tietokantaa, jossa esitetään väkiluku hallintoyksikköä kohti.

41 Energiayhteisöt kasvoivat kuitenkin tammi-kesäkuussa 2025 nopeasti – 80 prosenttia **Puolassa** ja 75 prosenttia **Italiassa** (ks. *kaavio 8*). Osuuskuntien määrä pysyi melko samana **Alankomaissa** (688 vuonna 2023 ja 702 vuonna 2024; vuoden 2025 tietoja ei ole vielä saatavilla), koska se oli jo ennestään suuri. **Romaniassa** määrä ei muuttunut (yksi energiayhteisö). Tämän dynaamisen kasvun vuoksi energiayhteisöjen kehittymisen tulevaisuudennäkymät ovat myönteisiä. Vaikka suoraa syy-yhteyttä ei voida vahvistaa, taloudelliset kannustimet **Puolassa** (kuten verkkomaksujen vähentäminen) ja toimenpiteet **Italiassa** (muun muassa elpymis- ja palautumistukivälineen tuet, toimintasäännöt, ohjeiden parantaminen, rekisteröinnin yksinkertaistaminen, tukikelpoisuuden laajentaminen ja energianjakoalueiden laajentaminen) ovat todennäköisesti myötävaikuttaneet energiayhteisöjen kasvuun.

Kuva 8 | Energiayhteisöjen määrän kehitys tammi-kesäkuussa 2025

* "Kokoonpanojen" eli energiaa jakavien ihmisryhmien määrä eri kunnissa

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Puolan ja Italian rekisterien perusteella.

Tarkastukseen kuuluneet jäsenvaltiot eivät luoneet kaikkia tarvittavia edellytyksiä energiayhteisöjen kehittämiseksi

EU:n direktiivien saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä on puutteita

- 42** Jäsenvaltioiden piti saattaa sähkön sisämarkkinoita koskeva direktiivi osaksi kansallista lainsäädäntöä 31. joulukuuta 2020 mennessä ja uusiutuvan energian direktiivi 30. kesäkuuta 2021 mennessä. Komissio valvoo, miten jäsenvaltiot soveltavat EU:n lainsäädäntöä, varmistaa, että sitä noudatetaan, ja ryhtyy asianmukaisiin toimiin sen noudattamisen varmistamiseksi. Tilintarkastustuomioistuin tarkasti, olivatko hallitukset saattaneet molemmat direktiivit osaksi kansallista lainsäädäntöä ajoissa ja oliko komissio puuttanut viivästyksiin tai puutteelliseen saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä.
- 43** Tarkastuksessa havaittiin, että neljä tarkastukseen valittua jäsenvaltiota ilmoitti saattaneensa uusiutuvan energian direktiivin ja sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin kaikilta osin osaksi kansallista lainsäädäntöään. Ne kuitenkin antoivat tämän ilmoituksen viidestä kuukaudesta lähes neljään vuoteen sen jälkeen, kun kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen määräaika oli umpeutunut. Direktiivien saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä koskevien komission tarkastusten mukaan tarkastukseen kuuluneista neljästä jäsenvaltiosta vain **Italia** oli osoittanut saattaneensa molempien direktiivien kaikki energiayhteisöjä koskevat artiklat osaksi kansallista lainsäädäntöä heinäkuuhun 2025 mennessä. **Puola** ja **Romania** osoittivat saattaneensa kaikki tarvittavat sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin säännökset osaksi kansallista lainsäädäntöä mutta eivät uusiutuvan energian direktiivin säännöksiä.
- 44** Komissio toteutti jatkotoimia tapauksissa, joissa saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä oli puutteellista, lähettämällä virallisia ilmoituksia ja perusteltuja lausuntoja. Kesäkuussa 2025 komissio ei kuitenkaan ollut saattanut yhtään neljästä jäljellä olleesta tapauksesta, joissa direktiiviä ei ollut saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä, unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi (**Alankomaissa**, **Puolassa** ja **Romaniassa** oli kyse uusiutuvan energian direktiivistä ja **Alankomaissa** sähkön sisämarkkinoita koskevasta direktiivistä).
- 45** Direktiivien puutteellinen tai viivästynyt saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä murentaa direktiivien lainsäädännöllistä tarkoitusta. Sen lisäksi se aiheuttaa epävarmuutta sidosryhmissä, jotka pyrkivät osallistumaan energiayhteisöaloitteisiin tai käynnistämään niitä.

Puolet tarkastukseen kuuluneista jäsenvaltioista raportoivat pakollisesta kansallisesta esteiden arvioinnista

- 46** Uusiutuvan energian direktiivissä edellytetään, että hallitukset arvioivat uusiutuvan energian yhteisöjen esteitä ja kehittämispotentiaalia. Näiden arviointien avulla on määrä saada tietoa energiayhteisöjen esteistä eri puolilla Eurooppaa, ja niiden on tarkoitus tukea näyttöön perustuvaa kansallisen tason päätöksentekoa. Tilintarkastustuomioistuin tarkasti, raportoivatko tarkastetut jäsenvaltiot arvioinneistaan, ja analysoi olemassa olevia arviointeja.
- 47** Komissio keräsi arviointeja 11 jäsenvaltiolta (41 prosenttia). Se katsoo kuitenkin, että useat niistä eivät täytä uusiutuvan energian direktiivin vaatimuksia: jotkin niistä ovat liian yleisluontoisia (esim. uusiutuvan energian tuotantokapasiteetti yleensä) tai niiden soveltamisalaa on supistettu (on esimerkiksi arvioitu esteitä mutta ei potentiaalia). Komissio hyödynsi näitä kertomuksia
- [esteitä ja taustatekijöitä](#) koskevassa raportissa
 - valittaessa aiheita [tarkistettua uusiutuvan energian direktiiviä koskevan yhtenäisen toiminnan](#) kokousta varten.
- 48** **Alankomaissa** *HIER*-säätö julkaisi [esteiden arvioinnin](#)¹⁴ vuosina 2023 ja 2024. Alankomaiden viranomaiset ilmoittivat huhtikuussa 2024 [parlamentille lähettämässään kirjeessä](#) toimista, joita näiden esteiden poistamiseksi on suunniteltu. **Puolan** ilmasto- ja ympäristöministeriö julkaisi vaaditun [arvioinnin](#) vuonna 2024 (ks. [laatikko 5](#)). **Italian** ympäristö- ja energiaministeriö kertoi työskennelleensä tällaisen arvioinnin osatekijöiden parissa. Se ei kuitenkaan laatinut eikä julkaissut virallista raporttia. **Romanian** toimittamissa kahdessa raportissa käsitellään vain uuden uusiutuvan sähkön tuotannon markkinoille pääsyn esteitä yleisesti, mutta niissä ei yksilöidä energiayhteisöjen kohtaamia erityisiä esteitä. Raporteissa ei myöskään arvioida uusiutuvan energian yhteisöjen kehittämispotentiaalia.

¹⁴ *HIER, Knelpunteninventarisatie energiecoöperaties*, 2024.

Laatikko 5

Esimerkkejä Puolan ilmasto- ja ympäristöministeriön mainitsemista esteistä

- Energiayhteisöjen **oikeudellinen kehys** on hajallaan useissa säädöksissä, sen tulkinta on epäselvää ja se muuttuu usein, ja sille on ominaista liiallinen muodollisuus. Tämä saa aikaan oikeudellista epävarmuutta ja lisää hallinnollisia ja sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia.
- Kun energiaosuuskunnat yrittävät **liittää uusia uusiutuvan energian tuotantolaitoksia** verkkoon, siinä tapahtuu usein viivästyksiä tai verkko-operaattorit eivät hyväksy niitä paikallisten verkkojen huonon kunnan vuoksi.
- **Taloudellisia tukijärjestelmiä** pidetään riittämättöminä, liian monimutkaisina ja vaikeakäyttöisinä. Osuuskuntien on hankalaa saada lainaa, koska niiden taloudellinen tausta on niukka ja luottokelpoisuus heikko.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Puolan ilmasto- ja ympäristöministeriön vuonna 2024 tekemän energiayhteisöjen kehitystä haittaavien oikeudellisten, hallinnollisten ja organisatoristen esteiden analyysin perusteella,

- 49** Tilintarkastustuomioistuin siis havaitsi, että vain puolet tarkastukseen kuuluneista maista raportoi energiayhteisöjen esteitä ja potentiaalia koskevasta arvioinnistaan. Kun näitä arviointeja ei ole, sekä kansallisten että EU:n toimien vaikuttavuus saattaa heiketä, mikä hidastaa energiayhteisöjen laajentumista.

Ohjeita on, mutta niitä on usein vaikeaa soveltaa ilman asiantuntija-apua

- 50** Komission olisi annettava jäsenvaltioille ohjeita (esim. suuntaviivoja, tiedonvaihtofoorumeita ja koulutusta) energiayhteisöjen kehittämisen tukemisesta. Kansallisten viranomaisten olisi puolestaan annettava ohjeita ja työkaluja (esim. malleja, koulutusta, neuvontapalveluja ja verkossa saatavilla olevaa tietoa), jotta kansalaiset, pienyritykset ja paikallisviranomaiset voisivat helposti perustaa ja käyttää energiayhteisöjä. Tilintarkastustuomioistuin tutki, olivatko komissio ja jäsenvaltiot antaneet selkeitä ohjeita energiayhteisöjen kehittämisen tukemiseksi.

- 51 Euroopan komissio** tuki kansallisia viranomaisia ja energiayhteisöjä järjestämällä tapahtumia (esimerkkejä on [laatikossa 6](#)) ja antoi ohjeita esimerkiksi [energiayhteisöjen tietovaraston](#) kautta: se julkaisi oppaita [esteistä ja taustekijöistä](#), [keskitetyistä palvelupisteistä](#) ja [energian jakamisesta](#). Komissio suunnittelee vuodeksi 2026 joitakin päivityksiä, joita ovat muun muassa tarkistettu raportti EU:n laajuisista esteistä ja uudet ohjeet [kansalaisten energianeuvontakeskuksessa](#).

Laatikko 6

Esimerkkejä energiayhteisöjä koskevista komission tapahtumista

Vuotuisessa [kansalaisten energiafoorumissa](#) voidaan vaihtaa parhaita käytäntöjä kuluttajakysymyksistä, myös energiayhteisöistä.

Vuosina 2021–2026 käynnissä olevaa [tarkistettua uusiutuvan energian direktiiviä koskevaa yhtenäistä toimintaa](#)¹⁵ yhteisrahoitetaan Horisontti 2020 -puiteohjelmasta. Siinä maat voivat vaihtaa kokemuksia uusiutuvan energian direktiivin täytäntöönpanosta.

Komissio järjesti myös tapauskohtaisia seminaareja, esimerkiksi sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin sisältämistä kansalaisten energiayhteisöjä koskevista säännöksistä toukokuussa 2022 ja itse tuotetun energian kulutuksesta, aktiivisista asiakkaista ja energiayhteisöistä toukokuussa 2025.

- 52** Tarkastukseen kuuluneiden neljän jäsenvaltion kansalliset viranomaiset olivat yleisesti ottaen tyytyväisiä komission tukeen. Ne toivoisivat kuitenkin lisää parhaiden käytäntöjen vaihtoa ja yksilöllistä tukea esimerkiksi sekundaarilainsäädännön laatimisessa.

¹⁵ CA-RES IV, *Concerted Action on the Renewable Energy Directive*, Horisontti 2020 -hanke, 2021–2026.

- 53** Myös kansalliset hallitukset antoivat ohjeita energiayhteisöjen kehittämisen tukemiseksi. **Alankomaat** yhteisrahoittaa kahta järjestöä, **Energie Samen** -järjestöä ja **HIER**-säätiötä, jotka tukevat energiayhteisöjä koulutuksella, malleilla ja yksilöllisillä hallinnollisilla palveluilla. Täsmäryhmähaastattelussa kuullut yhteisöt kokivat tuen riittäväksi ja omiin tarpeisiinsa sopivaksi. Tarkastuskäynnin kohteena olleilla kahdella yhteisöllä oli kuitenkin vaikeuksia saada kuntaviranomaisilta oikea-aikaista tukea paikallisen asiantuntemuksen puutteen vuoksi. Myös **Italiassa** ja **Puolassa** kansalaisjärjestöt **toivat esille** tämän ongelman¹⁶.
- 54** **Puolassa** useilla ohjelmilla pyrittiin helpottamaan yhteisöjen kehittämistä (esim. maaseutualueiden energiaa koskeva lainajärjestely, **RENALDO**-hanke ja **COMMENCE-suuntaviivat**). Näissä hankkeissa tuotettiin käsikirjoja, laskentatyökaluja ja koulutusmateriaalia. Näistä toimista huolimatta puolet täsmäryhmähaastattelussa kuulluista yhteisöistä piti ohjeita liian monimutkaisina tai ei saanut tukea. Tarkastajien tapaamat kansalaisjärjestöt vahvistivat, että tuki on hajanaista ja sitä saavat vain asiantuntijat.
- 55** **Italiassa** GSE:n verkkosivustolla¹⁷ on selittäviä videoita, oikeudellisia malleja ja vuorovaikutteisia työkaluja yhteisöjen rekisteröintiä ja toimintaa varten. Kansalliset viranomaiset järjestivät myös valistustapahtumia. Tarkastajien keskusteluista energiayhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa käy ilmi, että yhteisöt pitivät ohjeita kattavina ja hyvin jäsenneltyinä mutta kokivat niiden käytön usein vaativan ammattilaisen tulkintaa. **Italia** oli perustanut vuonna 2023 kansallisen seurantakeskuksen hyvien käytäntöjen levittämistä varten, mutta keskus ei ollut tuottanut tuloksia tarkastusajankohtaan mennessä.
- 56** **Romaniassa** kansallinen energia-alan sääntelyviranomaisen¹⁸ toimitti tietoja pyynnöstä, mutta huhtikuussa 2025 ei ollut julkisesti saatavilla erityistä aineistoa. Vuonna 2025 toimintansa aloitti 42 keskitetyn asiointipisteen verkosto. Energiaministeriö totesi, että jatko-ohjeita laadittaisiin, kunhan sekundaarilainsäädäntö on hyväksytty.

¹⁶ Life Loop, ConnectHeat, Comanage, Tandems, *Enabling frameworks for energy communities: a state of play*, Energy Cities, 2025, s. 21 ja 24.

¹⁷ GSE, *Autoconsumo – elenco delle configurazioni*.

¹⁸ Kansallinen energia-alan sääntelyviranomaisen, *anre.ro – Autoritatea Națională de Reglementare în Domeniul Energiei*.

57 Komission ohjeilla on kaiken kaikkiaan annettu jäsenvaltioille ja kansalaisille vaikuttavaa tukea energiayhteisöjen kehittämisessä. Alankomaissa oli jo kymmenen vuotta sitten yli sata osuuskuntaa, ja kansallinen apu on hyvin jäseneltyä, käytännönläheistä ja helppokäyttöistä. Sitä vastoin Puolassa, Italiassa ja Romaniassa saatavilla olevat tiedot ovat hajanaisempia tai vaikeammin käytettävissä ilman asiantuntijatukea, mikä aiheuttaa esteitä kehittyville yhteisöille.

Kansalaisten osallistuminen ja haavoittuvien kotitalouksien osallisuus on edelleen puutteellista

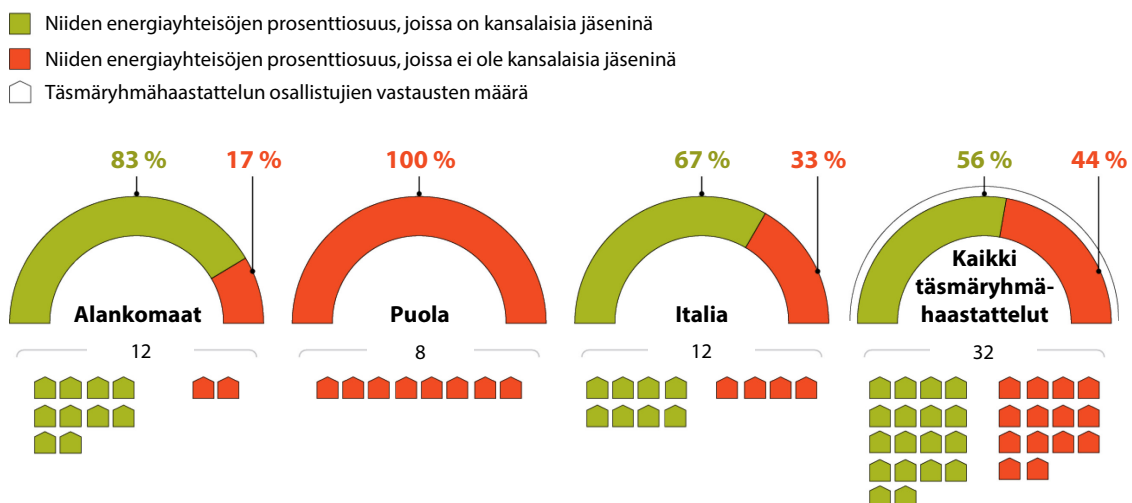
58 Yksi energiayhteisöjä koskevista komission tavoitteista on lisätä kansalaisten osallistumista ja tuottaa hyötyjä haavoittuville kotitalouksille (ks. [kaavio 2](#)). Uusiutuvan energian direktiivin mukaisesti komission ja jäsenvaltioiden oli varmistettava, että yhteisöihin otetaan kansalaisia mukaan. Kun luonnolliset henkilöt asetetaan jäseninä etusijalle, autetaan lisäämään uusiutuvan energian hankkeiden yleistä hyväksyntää¹⁹. Uusiutuvan energian direktiivissä edellytetään jäsenvaltioilta myös, että haavoittuvat kotitaloudet voivat osallistua yhteisöihin. Tilintarkastustuomioistuin analysoi, oliko komissio antanut säännöksiä tai ohjeita, joilla edistetään kansalaisten ja haavoittuvien kotitalouksien osallistumista, ja olivatko jäsenvaltiot laatineet tätä varten lainsäädäntöä tai tukitoimenpiteitä.

¹⁹ Esim. *Effects of trust and public participation on acceptability of renewable energy projects in the Netherlands and China*, ScienceDirect, 2019.

59 Komission alkuperäiseen lainsäädäntöehdotukseen²⁰ sisältyi vähimmäiskynnysarvo kansalaisten jäsenyydelle uusiutuvan energian yhteisöissä, mutta tätä vaatimusta ei säilytetty lopullisessa direktiivissä. Komission tulkintaohjeissa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus ottaa käyttöön tiukempia kansallisia määritelmiä, kuten vaatimus siitä, että vähintään 51 prosenttia äänioikeutetuista jäsenistä on luonnollisia henkilöitä. Komissio ei kuitenkaan vaadi sitä. Direktiivillä tuetaan haavoittuvien kotitalouksien osallistumista edellyttämällä, että niille annetaan mahdollisuus liittyä uusiutuvan energian yhteisöihin. Komissio myös antoi jäsenvaltioille ohjeita²¹ haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien osallistumisesta, mutta tilintarkastustuomioistuimen neljässä tarkastetussa jäsenvaltiossa tapaamat sidosryhmät eivät tienneet niistä. Ohjeita ei myöskään ole päivitetty viimeaikaisen EU:n rahoittaman tutkimustyön²² ja poliittisen kehityksen, kuten EU:n sosiaalisen ilmatorahaston perustamisen, perusteella.

60 Noin puolessa tilintarkastustuomioistuimen täsmäryhmähaastatteluihin osallistuneista energiayhteisöistä on kansalaisia jäseninä (ks. *kaavio 9*). Niistä 40 prosenttia tarjoaa jonkin verran tukea haavoittuville kotitalouksille, muun muassa aurinkoenergian maksuttoman saatavuuden, rahoitustukea tai energiansäästöneuvontaa (ks. *kaavio 10*).

Kaavio 9 | Noin puolessa kuulluista energiayhteisöistä on jäseninä kansalaisia

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin täsmäryhmähaastattelujen perusteella.

²⁰ Euroopan komissio, COM(2016) 767, 2016.

²¹ Ks. esimerkiksi: Euroopan komissio, Komission yksiköiden valmisteluasiakirja (SWD/2023/647): EU guidance on energy poverty, 2023.

²² Ks. esimerkiksi: Territorial Analysis of Decentralised Energy Markets, ESPON.

Kaavio 10 | Kuulluista energiayhteisöistä 60 prosenttia ei tarjoa etuuksia haavoittuville kotitalouksille

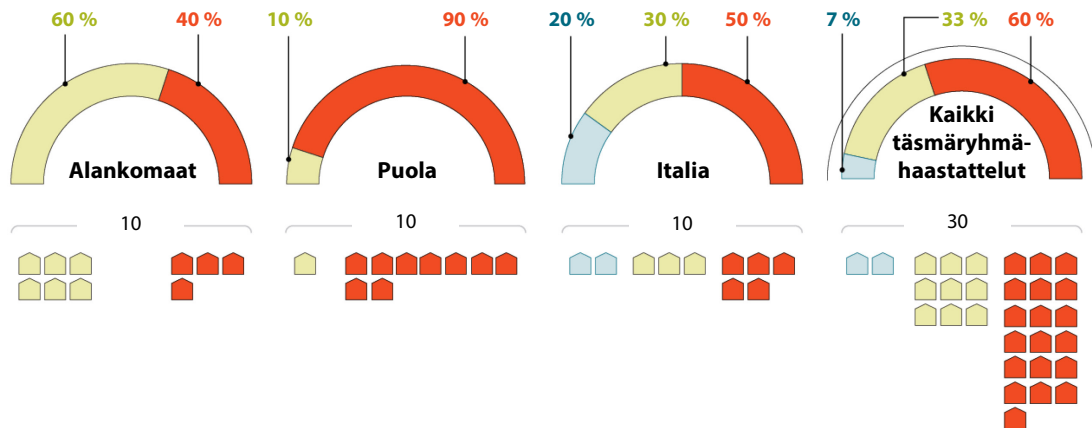
Mitä (mahdollisia) hyötyjä tarjotaan haavoittuville kotitalouksille?

Taloudellisia hyötyjä

Muita kuin taloudellisia hyötyjä

Ei hyötyjä

Täsmäryhmähaastattelun osallistujien vastausten määrä tilintarkastustuomioistuimen vahvistamisen/oikaisun jälkeen

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin täsmäryhmähaastattelujen ja verkkotutkimuksessa saatujen vahvistettujen/oikaistujen vastausten perusteella.

- 61 Alankomaissa** ei vaadita energiaosuuskuntia ottamaan kansalaisia mukaan tai tukemaan haavoittuvia kotitalouksia. Siellä kuitenkin tarjotaan kannustimia kansalaisten mukaan ottamiseen: osuustoiminnallisen energiantuotannon tukijärjestelmässä (ks. kohta [78](#)) edellytetään, että hanketta kohti on vähimmäismäärä osallistujia (yksi tuotantokapasiteetin viittä kilowattia kohti) ja että kaikilla osallistujilla on yhtäläiset äänioikeudet. Täsmäryhmähaastatteluihin osallistuneista alankomaalaisista yhteisöistä 83 prosentissa oli kansalaisia jäseninä, ja 60 prosenttia tarjosi etuuksia haavoittuville kotitalouksille.

- 62 Puolan** lainsäädännössä ei edellytä, että energiaosuuskunnissa, -klustereissa tai kansalaisten energiayhteisöissä on kansalaisia. Useimmissa energiayhteisöissä on itse asiassa pelkästään oikeushenkilöitä. Satunnaisessa 20 osuuskunnan otoksessa (94:stä) vain kymmenessä prosentissa oli kansalaisia jäseninä. Elokuussa 2025 julkaistussa [Puolan rekisterissä](#) raportoitiin, että 127 osuuskunnassa oli keskimäärin 3–4 jäsentä osuuskuntaa kohti: näin pieni määrä osoittaa, että institutionaalisia sidosryhmiä on kansalaisia enemmän. [Vuoden 2024 tutkimuksesta](#)²³ kävi myös ilmi, että asukkaat osallistuvat liian vähän. Haavoittuvien kotitalouksien osallistumisesta ei ole erityisiä säännöksiä. Yhdessäkään täsmäryhmähaastatteluihin osallistuneista puolalaisista yhteisöistä ei ollut jäseninä kansalaisia, ja vain yksi tarjosi muita kuin taloudellisia etuuksia haavoittuville kotitalouksille.
- 63 Italian** lainsäädännössä ei vaadita, että energiayhteisöissä on kansalaisia, eikä niitä vaadita tukemaan haavoittuvia kotitalouksia. Italia pyrki kannustamaan yksityishenkilöitä osallistumaan uusiutuvan energian yhteisöihin laajentamalla toukokuussa 2025 yksityishenkilöihin oikeuden saada täysi lisämaksu elpymis- ja palautumistukivälineestä rahoitetuista laitoksista peräisin olevasta jaetusta energiasta. Aiemmin tukikelpoisuus rajoittui julkisiin ja voittoa tavoittelemattomiin yhteisöihin²⁴. Kahdessa kolmasosassa tarkastajien täsmäryhmähaastatteluissa kuulemista **italialaisista** yhteisöistä oli kansalaisia jäseninä, ja puolet yhteisöistä antoi tukea haavoittuville kotitalouksille. Tarkastajat myös havaitsivat kaksi aluetta, joilla Euroopan aluekehitysrahaston mekanismeilla kannustetaan ottamaan mukaan haavoittuvassa asemassa olevia kotitalouksia: [toisella annetaan](#)²⁵ lisäpisteitä sosiaalista osallisuutta koskeville hanke-ehdotuksille ja [toisella](#)²⁶ annetaan suurempia avustuksia energiayhteisöille, joissa on mukana haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä.
- 64 Romanian** ainoan energiayhteisön jäsenistä 95 prosenttia on kansalaisia. Kansalaisten mukaan ottamisen edistämisestä ei ole kansallista lainsäädäntöä. **Romania** antoi marraskuussa 2025 [lainsäädäntöä](#), jonka nojalla energiayhteisöt voivat tarjota edullisia hintoja haavoittuvassa asemassa oleville ja energiaköyhille kuluttajille²⁷.

²³ D. Kostecka-Jurczyk, M. Struś, K. Marak, *The Role of Energy Cooperatives in Ensuring the Energy and Economic Security of Polish Municipalities*, 2024.

²⁴ Decreto del Ministro dell'ambiente e della sicurezza energetica n° 127, 16. toukokuuta 2025, 1 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohta.

²⁵ Regione Lombardia, *Bando RELOAD CER*, 2025.

²⁶ Regione Lazio, *Avviso pubblico CER – Allegato al Decreto G17990*, 2024.

²⁷ Hallituksen poikkeusasetus nro 59/2025, annettu 7. marraskuuta 2025.

- 65** Se, että **Puolassa, Italiassa ja Romaniassa** ei ole säännöksiä tai kannustimia, joilla varmistetaan kansalaisten vähimmäisosallistuminen, lisää riskiä siitä, että yritykset tai kunnat voivat muodostaa yhteisöjä vain saadakseen kohdennettuja etuja. Kansalaisjärjestöt, kuten [REScoop.eu](https://rescoop.eu)²⁸ ja Romanian kansallinen sääntelyviranomaisen toivat tämän riskin esiin²⁹. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) varoitti³⁰, että *”liian moni investointi tehdään ilman todellista paikallista osallistumista tai yhteistä arvoa, mikä vahvistaa ylhäältä alaspäin suuntautuvaa mallia ja saattaa aiheuttaa julkista vastustusta.”* Se neuvoo nivomaan energiatuet yhteisön osallistumiseen ja varmistamaan, että asukkaat ja haavoittuvassa asemassa olevat kansalaiset otetaan mukaan energiayhteisöihin.
- 66** Tilintarkastustuomioistuimen analyysistä käy ilmi, että kansalaiset eivät ole **puolalaisissa** yhteisöissä hyvin edustettuina. **Alankomaalaisissa, italialaisissa ja romanialaisissa** energiayhteisöissä he ovat hyvin edustettuina, vaikka heidän osallistumisensa ei olekaan pakollista lainsäädännön nojalla. Vain **Romania** on laatinut lainsäädäntöä haavoittuvien kotitalouksien tukemisesta, ja **Italia** tarjoaa siihen kannustimia. Vaikka komissio antoi ohjeita kansalaisten osallistamisesta, ohjeita haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien osallistumisesta ei ollut päivitetty eivätkä tilintarkastustuomioistuimen tapaamat sidosryhmät tienneet niistä.

Uusiutuvaa energiaa tuottavien energiayhteisöjen verkkoon liittämässä on pitkiä viivästyksiä

- 67** Vaikka EU:n lainsäädännössä ei aseteta erityisiä määräaikoja energiayhteisöjen liittämiseen verkkoon, [uusiutuvan energian direktiivissä](#), [neuvoston asetuksessa \(EU\) 2022/2577](#) ja [direktiivissä \(EU\) 2023/2413](#) eli [kolmannessa uusiutuvan energian direktiivissä](#) on säännöksiä verkkoon liittämisen nopeuttamisesta eri yhteyksissä. Tämän vuoksi tilintarkastustuomioistuin odotti jakeluverkonhaltijoiden käsittelevän energiayhteisöjen pyynnöt verkkoon liittamisestä yhtä nopeasti kuin muiden uusiutuvan energian tuottajien pyynnöt, jotta verkkoon pääsyn myöntämiselle voidaan laatia ennakoitavissa olevat aikataulut ja noudattaa niitä.

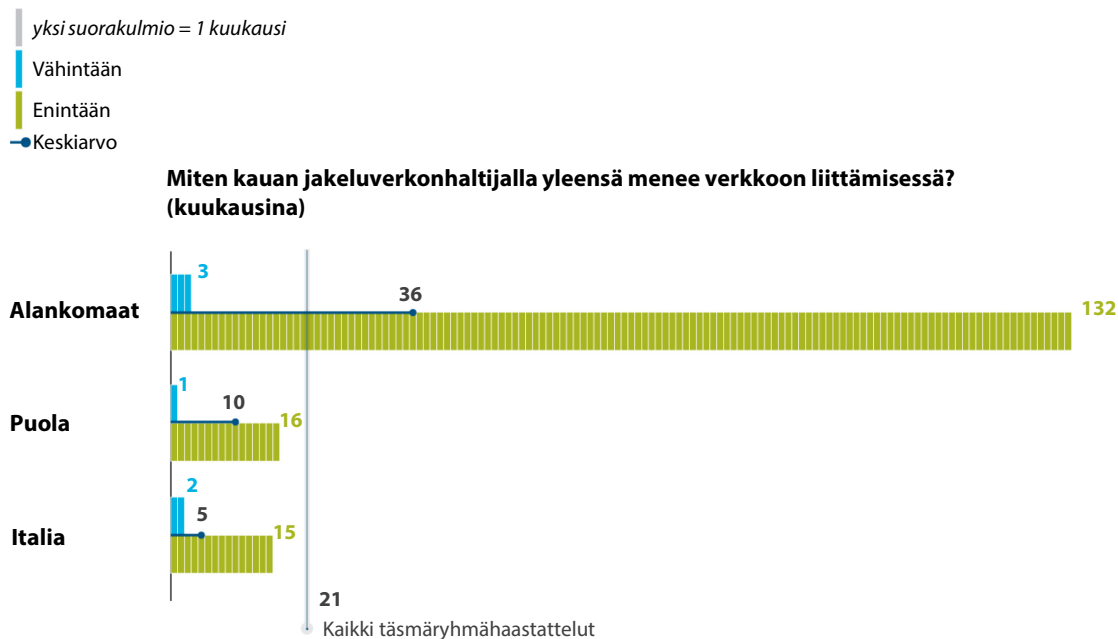
²⁸ REScoop.eu, *Energy communities: building bridges for energy democracy*, toukokuu 2024.

²⁹ ANRE ja Romanian kilpailukykyneuvosto, *loppuraportti lainsäädännöllisistä esteistä uuden uusiutuvan sähkön kapasiteetin liittämässä kansalliseen sähköjärjestelmään*, 2023, s. 75.

³⁰ [Kansalaisten energiapaketti: kansalaisten osallistuminen, energiayhteisöt ja tuottajakuluttajat](#), Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, 2025, kohta 4.6.

68 Täsmäryhmähaastatteluihin osallistuneet energiaosuuskunnat kertoivat keskimäärin lähes kahden vuoden liittämisajoista (ks. [kaavio 11](#)).

Kaavio 11 | Kuultujen energiayhteisöjen verkkoon liittämisen ajat vaihtelevat suuresti eri maissa, ja pisimpiä viivästykset ovat Alankomaissa

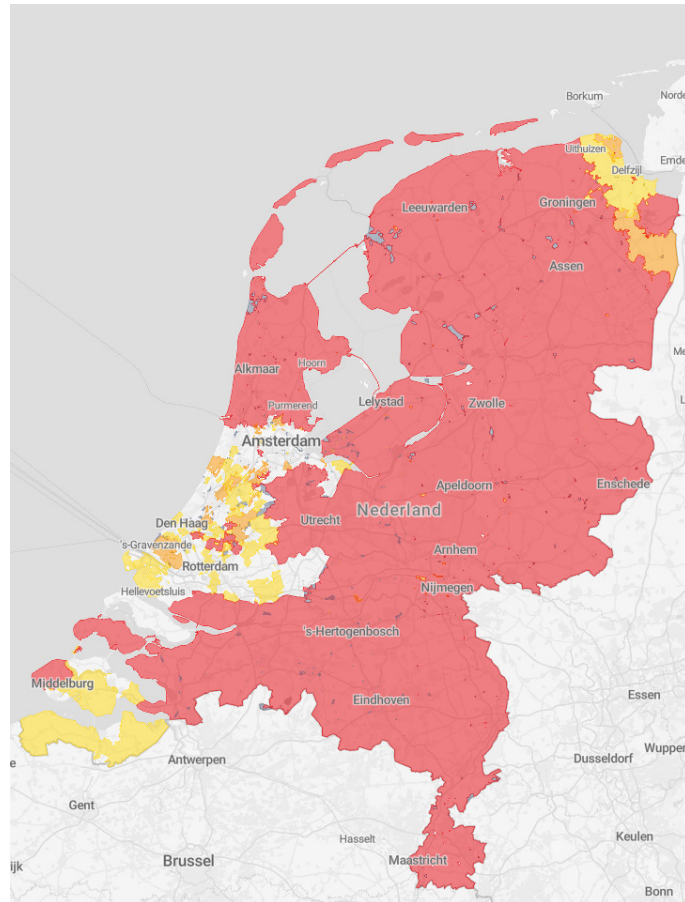

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin täsmäryhmähaastattelujen perusteella.

69 Alankomaiden energialainsäädännössä kielletään käyttäjäryhmien välinen syrjintä verkkoon liittämistä koskevien pyyntöjen käsittelyssä. Pääsy on myönnettävä enintään 50 kilowatin liitännöissä 84 vuorokauden kuluessa, jos maankaivutöitä ei tarvita, tai muutoin 126 vuorokauden kuluessa. Jakeluverkonhaltijan verkon ylikuormituksesta laatima kartta kuitenkin osoittaa, että suurimmassa osassa maata (ks. [kaavio 12](#)) verkon ylikuormitus estää uusiutuvan energian hankkeiden, myös energiayhteisöjen ehdottamien hankkeiden, liittämisen ajallaan. [Alankomaiden toteuttamassa vuoden 2024 esteiden arvioinnissa](#) muistutetaan, että *sähköverkkoon liittäminen on edelleen itsepintainen ongelma*. Tilintarkastustuomioistuimen täsmäryhmähaastattelujen osallistujilta meni liittämisen toteutumiseen keskimäärin tuhat päivää (kolme vuotta). Tällaisissa tapauksissa jakeluverkonhaltijat asettavat hakijat jonotuslistalle, kunnes ylikuormitus on ratkaistu. Yksi jakeluverkonhaltija ilmoitti, että uusien uusiutuvan energian hankkeiden keskimääräinen liittämisaika piteni 210 päivästä 280 päivään (+33 prosenttia) vuosina 2020–2024. Vuonna 2024 verkkoon liittämistä odotti [yli neljä gigawattia uusiutuvan energian kapasiteettia](#)³¹. Siitä riittäisi sähköä kolmelle miljoonalle ihmiselle.

³¹ ABN AMRO, *ESG Economist – Dutch grid delays cost up to EUR 376 million every year*, syyskuu 2024.

Kaavio 12 | Verkon ylikuormitus Alankomaissa

Lähde: Partners in Energie, *Capaciteitskaart – Totaal afname*, haettu kesäkuussa 2025. © Netbeheer Nederland, © powered by Esri Nederland, © MapTiler, © OpenStreetMap contributors.

- 70 Puolassa** jakeluverkonhaltijoista johtuvia viivästyksiä tai liittämisen epäämisiä pidettiin merkittävimpänä esteenä osuuskuntien kehitykselle (ks. [laatikko 5](#)). Vaikka energiaosuuskuntiin, joilla on mikrolaitoksia (enintään 50 kilowattia), sovelletaan 30 vuorokauden ensisijaista liittämisaikaa, täsmäryhmähaastattelun osallistujilta meni liittämiseen keskimäärin 300 vuorokautta (kymmenen kuukautta).
- 71 Italiassa** energiayhteisöjä varten ei ole asetettu erityisiä menettelyjä tai etusijaa, vaikka verkko-operaattoreiden on asetettava etusijalle uusiutuvan energian tuotantolaitosten liittämispyyntöt ja käsiteltävä ne tietyssä määräajassa – esimerkiksi enintään 200 kilowatin aurinkoenergialaitosten pyynnöt kymmenen päivän kuluessa. Vuonna 2024 suuren jakeluverkonhaltijan keskimääräinen liittämisaika oli kuitenkin 105 päivää. Täsmäryhmähaastattelujen osallistajat kertoivat, että verkkoon liittäminen kesti keskimäärin 150 päivää (viisi kuukautta).

- 72 Romaniassa** ei ole energiayhteisöjä koskevaa erityistä menettelyä. Jos kapasiteetti on alle 400 kilowattia, jakeluverkonhaltijoilla on 20 päivää aikaa liittää uudet tuottajakuluttajat tai olemassa olevat tuottajakuluttajat, jos lisätöitä ei tarvita. Muutoin aikaa on enintään 62 päivää.
- 73** Tarkastajien tapaamat energiayhteisöt kertoivat, että silloinkin, kun ne on liitetty verkkoon, jakeluverkonhaltijat voisivat katkaista niiden yhteyden, kun sähköntuotanto ylittää verkkokapasiteetin. Esimerkiksi vuoden 2025 alkupuoliskolla **Puolassa rajoitettiin uusiutuvaa sähköä yhteensä 600 gigawattituntia**³², mikä on 34 prosenttia enemmän kuin vuoden 2024 alkupuoliskolla. Energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyövirasto **arvioi**, että vuonna 2023 ylikuormitus maksoi EU:ssa neljä miljardia euroa. Komission yhteinen tutkimuskeskus **arvioi**, että vuonna 2040 EU:n uusiutuvaa sähköä saatettaisiin rajoittaa 111–310 terawattituntia verkon ylikuormituksen vuoksi.
- 74** Tutkijat³³ katsovat, että tuomalla energiantuotannon lähemmäs kulutusta energiayhteisöt voivat auttaa lievittämään verkon ylikuormitusta³⁴, vähentämään tarvetta siirtää sähköä pitkiä matkoja³⁵ ja siten vähentämään energiahävikkiä³⁶. Komissio toi myös esiin sen, että itse tuotetun energian kulutuksesta voi olla hyötyä verkolle³⁷. Tuotettu energia olisi kuitenkin kulutettava yhteisössä reaaliajassa (eli joka sekunti sitä mukaa kuin sitä tuotetaan), jotta siitä olisi eniten hyötyä³⁸. Näin ei yleensä tapahdu: energiayhteisöjen tuotantomallit (kuten aurinkoenergian tuotanto, jota on eniten keskipäivällä eikä lainkaan yöllä) eivät vastaa tyyppillisiä kulutusmalleja (joiden huippu on aamuisin ja iltaisin).

³² A. Vassileva, *Poland adds 637 MW of solar capacity in Q1*, Renewables Now, heinäkuu 2025.

³³ P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins and M. Masera. *Flexibility provisions through local energy communities: A review*, Next Energy, nide 1, numero 2, artikkeli 100022, 2023.

³⁴ *Trading in smart energy communities: the more the merrier?*, CWI, helmikuu 2024.

³⁵ S. E. Berggren, E. Olausson, K. Tews, P. D. Lund, M. B. Blarke et al., *Energy Communities*, Nordic Energy Research, 2023.

³⁶ I. Diahovchenko and L. Petrichenko, *Assessment of energy losses in power distribution systems with individual prosumers and energy communities*, The Journal of Engineering, 2023.

³⁷ *In focus: Energy communities to transform the EU's energy system*, Euroopan komissio, joulukuu 2022.

³⁸ Knirsch, F., Langthaler, O. and Engel, D., *Trust-less electricity consumption optimization in local energy communities*, Energy Informatics, 2019.

- 75** Tarkastajien **Alankomaissa** ja **Puolassa** tapaamat jakeluverkonhaltijat tähdensivät, että ne olisivat halukkaita liittämään uudet uusiutuvan sähkön omaisuserät nopeammin verkkoon, jos energiantuotanto yhdistettäisiin kysyntäjousto, kuormituksen jakamiseen tai energian varastointiin, koska siten vähennettäisiin verkon ylikuormitusta. Myös tutkimuksessa³⁹ ja sidosryhmien⁴⁰ keskuudessa korostettiin, että uusiutuvista energialähteistä tuotetun sähkön kehittäminen on yhdistettävä tällaisiin joustopalveluihin, erityisesti varastointiin. Näin voidaan tasapainottaa tarjontaa ja kysyntää joka sekunti, vähentää verkon ylikuormitusta ruuhka-aikoina ja lisätä itse tuotetun energian kulutusta. Komissio tähdensi myös, että on tärkeää jakaa kuormitusta⁴¹ ja yhdistää aurinkokatot energian varastointiin⁴². Se on myös ryhtynyt toimiin, esimerkiksi osana [tarkistettuja EU:n uusiutuvan energian sääntöjä ja vuoden ehdotustaan 2025 lupamenettelyjen nopeuttamisesta](#) sähkön varastoinnin tukemiseksi, mutta ei erityisesti energiayhteisöjen osalta. **Puolassa** tarkastajat havaitsivat, että klustereiden (mutta ei osuuskuntien eikä kansalaisten energiayhteisöjen) odotetaan hyötyvän energian varastoinnin asentamista koskevien maksujen alentamisesta, kun komissio on hyväksynyt kyseisen toimenpiteen. Tilintarkastustuomioistuin ei havainnut tällaisia kannustimia muissa tarkastukseen valituissa jäsenvaltioissa. **Alankomaat** myönsi, että *tällä hetkellä energiayhteisöillä ei ole konkreettisia taloudellisia kannustimia sovittaa kysyntä ja tarjonta yhteen ja optimoida järjestelmä, ja se voi pahentaa verkon ylikuormitusta*⁴³.
- 76** Tilintarkastustuomioistuin ei yleisesti ottaen löytänyt evidenssiä energiayhteisöihin kohdistuvasta syrjinnästä niiden verkkoon liittämistä koskevien pyyntöjen käsittelyssä. Verkon ylikuormituksesta johtuvat viivästykset verkkoon liittämässä ja liittämisten epäämiset hidastavat kuitenkin energiayhteisöjen kehitystä **Alankomaissa** ja **Puolassa**. Tutkimuksen, jakeluverkonhaltijoiden ja komission mukaan näitä liittämisiä voidaan nopeuttaa esimerkiksi siten, että energiayhteisöt tarjoavat joustopalveluja.

³⁹ P. Ponnaganti, N. Andreadou, A. Purvins and M. Masera, *Flexibility provisions through local energy communities: A review*, *Next Energy*, Vol. 1, Article 100022, 2023.

⁴⁰ REScoop.eu, [vastaus komission kannanottoopyyntöön kansalaisten energiapakettista](#), syyskuu 2025, s. 5 ja s. 32–34.

⁴¹ *In focus: Energy communities to transform the EU's energy system*, Euroopan komissio, joulukuu 2022.

⁴² Euroopan komissio, [EU:n aurinkoenergiastrategia](#), 2022.

⁴³ Ilmastoasioiden ja vihreän kasvun ministerin kirje Alankomaiden parlamentin edustajainhuoneen puheenjohtajalle [energiayhteisöjen roolista energiajärjestelmässä](#), syyskuu 2025.

Energiayhteisöille annettavilla taloudellisilla kannustimilla saadaan takaisinmaksuista EU:n aurinkoenergiastrategian tavoitteiden mukaisia

- 77** Ennakoitavan ja helposti saatavan rahoituksen puutteen on todettu olevan energiayhteisöille merkittävä este erityisesti hankkeiden kehittämisen alkuvaiheessa. Tämän ratkaisemiseksi [EU:n aurinkoenergiastrategiassa](#) todetaan, että jäsenvaltioiden olisi luotava kattoaurinkosähköjärjestelmille eli yhteisöjen tyypilliselle energialähteelle vankat tukikehykset, jotka perustuvat ennustettavissa oleviin alle kymmenen vuoden takaisinmaksuaikoihin. Uusiutuvan energian direktiivin ja sähkön sisämarkkinoita koskevan direktiivin mukaisesti energiayhteisöihin olisi myös sovellettava 'kustannuksia vastaavia verkkomaksuja', mikä tarkoittaa, että niiltä ei pitäisi periä maksuja kustannuksista, joita ne eivät aiheuta. Niille ei pitäisi myöskään myöntää vapautuksia, jotka siirtäisivät taloudellisen taakan epäoikeudenmukaisesti muille verkonkäyttäjille ilman mahdollisuutta käyttää itse tuotettua energiaa.
- 78** Tilintarkastustuomioistuon analysoi, saatiinko takaisinmaksuajoista kohtuullisia tarkastukseen valittujen jäsenvaltioiden energiayhteisöille annetuilla taloudellisilla kannustimilla. [Taulukossa 1](#) on yhteenveto tarkastuskäynnin kohteena olleiden jäsenvaltioiden energiayhteisöjen taloudellisista kannustimista.

Taulukko 1 | Yhteenveto energiayhteisöille ominaisista taloudellisista kannustimista

Jäsenvaltio	Vapautukset verkkomaksuista	Tukijärjestelmät
Alankomaat	Ei sovelleta	<ul style="list-style-type: none"> Uusiutuvat kehitysrahastot Tuotetun energian syöttöpremio
Puola	<ul style="list-style-type: none"> Osuuskunnat: vapautus uusiutuvan energian, kapasiteetin, yhteistuotannon ja jakelun maksuista Klusterit: vapautus uusiutuvan energian ja yhteistuotannon maksuista, jakelupalvelumaksun alennukset Kansalaisten energiayhteisöt: Ei sovelleta 	<ul style="list-style-type: none"> Osuuskunnat ja klusterit: elpymis- ja palautumistukivälineen tuki uusiutuvan energian infrastruktuurille Osuuskunnat: nettomittaus Kansalaisten energiayhteisöt: Ei sovelleta
Italia	Yhteisössä jaetun sähkön osalta korvataan siirtotariffin muuttuva osa	<ul style="list-style-type: none"> Jaetun energian syöttöpremio Elpymis- ja palautumistukivälineen tuki uusiutuvan energian infrastruktuurille
Romania	Ei sovelleta	Ei sovelleta

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

79 Alankomaissa ei tarjota vapautuksia verkkomaksuista, mutta energiaosuuskunnille on kahdenlaisia tukijärjestelmiä:

- uusiutuva kehitysrahasto, josta energiaosuuskunnille myönnetään lainoja tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden käynnistyskustannuksiin (ks. [laatikko 7](#))
- osuustoiminnallisen energiantuotannon tukijärjestelmä, joka on vuosittain laskettava syöttöpremio, jonka tarkoituksena on saada energiaosuuskuntien laitoksista kannattavia.

Laatikko 7

Uusiutuvan tuotannon kehitysrahasto Alankomaissa

Osuuskunnat voivat hakea korotonta lainaa (10 000–300 000 euroa hankevaiheen mukaan; enintään 80 prosenttia tuuli- ja aurinkovoimahankkeiden kehittämiskustannuksista), joka on tarkoitettu hankkeiden johtamiseen, toteutettavuustutkimuksiin, lupahakemuksiin ja muihin valmistelumenoihin. Osuuskunta maksaa itse 20 prosenttia käteisenä tai talkootyönä.

Lainat ovat osuuskunnille riskittömiä: jos hanke peruutetaan, laina annetaan anteeksi, mutta jos siinä päästään tilinpäätökseen asti, osuuskunta maksaa lainan takaisin sekä maksun, jolla varmistetaan rahaston omavaraisuus. Tällä mekanismilla vahvistetaan paikallisia yhteistyöaloitteita alkuvaiheessa, jolloin hankkeen riskit ovat suurimmillaan.

Komissio⁴⁴, REScoop.eu⁴⁵, ETSK⁴⁶ ja muut kansalaisjärjestöt⁴⁷ pitävät rahastoa hyvänä käytäntönä. REScoop.eu-verkoston⁴⁸ mukaan jokainen yhden euron suuruinen julkinen investointi kerää 40 euroa yksityisiä investointeja.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin Energie Samen -verkoston julkaisun perusteella, *Voorwaarden Ontwikkelfonds Opwek voor aanvragers en projecten*, kesäkuu 2024.

- 80** Tilintarkastustuomioistuin analysoi kuuden osuuskuntaomisteisen hankkeen takaisinmaksuajat. Ajat olivat 6–12 vuotta, mikä vastaa suurelta osin EU:n [aurinkoenergiastrategiassa](#) aurinkokattoja varten suositeltua aikaa (ks. [kaavio 13](#)). Vaihteluun vaikuttavat energian hintojen muutokset ja vuosittain laskettu syöttöpreemio.

⁴⁴ Euroopan komissio, [Looking at energy communities through a local authority lens: perceptions, experiences and needs](#), 2024. Euroopan komissio, [A roadmap to developing a policy and legal framework that enables the development of energy communities](#).

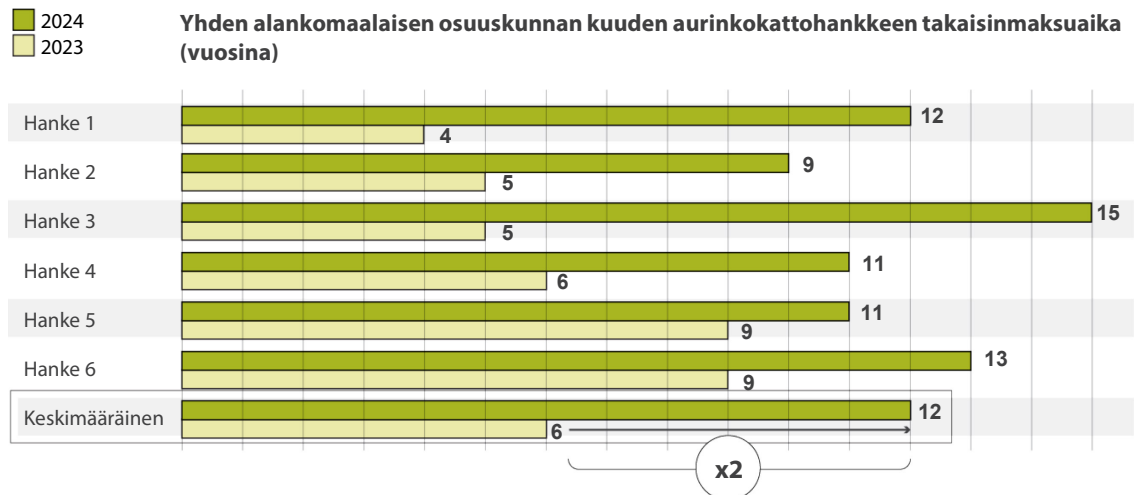
⁴⁵ REScoop.eu, [Leveraging European Public Funds to Support Energy Communities](#).

⁴⁶ Kansalaisten energiapaketti: kansalaisten osallistuminen, energiayhteisöt ja tuottajakuluttajat, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, 2025, kohta 1.3.

⁴⁷ J. Arnould and D. Quiroz, Friends of the Earth, [Energy communities in the EU: Opportunities and barriers to financing](#), lokakuu 2022.

⁴⁸ REScoop.eu, [vastaus kansalaisten energiapakettia koskevaan komission kannanottopyyntöön](#), syyskuu 2025, s. 27.

Kaavio 13 | Takaisinmaksuajat ovat yhdenmukaisia aurinkoenergiastrategian odotusten kanssa mutta vaihtelevat energian hintojen ja syöttöpreemion laskennan mukaan

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin energiaosuuskunnan vuosien 2023 ja 2024 tilinpäätösten perusteella.

81 Puolassa energiaosuuskunnat saavat vapautuksia verkkomaksuista eli uusiutuvaa energiaa, kapasiteettia, yhteistuotantoa ja jakelua koskevista maksuista. Klusterit on vapautettu uusiutuvan energian ja yhteistuotannon maksuista, ja ne voivat alentaa jakelutariffiaan (jos komissio hyväksyy valtiontuen). Lisäksi sekä energiaosuuskunnat että -klusterit voivat saada elpymis- ja palautumistukivälineen tukea uusiutuvan energian infrastruktuurille (jopa 91–95 prosenttia kustannuksista). Osuuskunnat voivat myös hyötyä nettomittauksesta: jäsenet voivat saada jokaista verkkoon syötettyä kilowattituntia kohden 0,6 kilowattituntia ilmaiseksi 12 kuukauden ajan. Tutkimuksen⁴⁹ mukaan Puolan energiaosuuskunnat voisivat näiden mekanismien avulla teoriassa päästä 2,5–3 vuoden takaisinmaksuajaksi. Se vastaa tilintarkastustuomioistuimen analyysia sekä osuuskunnasta että klusterista, jotka aikovat saada investointinsa takaisin kolmen vuoden kuluessa. Kansalaisten energiayhteisöillä ei ole vapautuksia eikä tukijärjestelmiä.

⁴⁹ J. Jasinski, M. Kozakiewicz, M. Soltysik, *Analysis of the Economic Soundness and Viability of Migrating from Net Billing to Net Metering Using Energy Cooperatives*, Energies, nide 17, nro 6, 2024.

82 Italiassa yhteisöt saavat vapautuksia verkkomaksuista, koska siirtotariffin muuttuva osa korvataan yhteisössä jaetun sähkön osalta. Uusiutuvan energian yhteisöillä on lisäksi kaksi pääkannustinta: yhteisössä jaetun energian syöttöpremio (lasketaan tuntikohtaisesti), jota maksetaan 20 vuoden ajan noin 0,10 euroa kilowattitunnilta, ja pääomatuki, joka kattaa enintään 40 prosenttia tukikelpoisista investointikustannuksista ja joka rahoitetaan elpymis- ja palautumistukivälineestä. Eri tapaustutkimusten mukaan takaisinmaksuajat ovat 5–14 vuotta (ks. [laatikko 8](#)). Italian viranomaiset arvioivat viiden teoreettisen hankkeen takaisinmaksuajaksi 11–13 vuotta. Sillä perustellaan valtiontuen intensiteettiä.

Laatikko 8

Esimerkkejä Italian uusiutuvan energian yhteisöjen takaisinmaksuajoista

Tiranon kunnassa Lombardiassa sijaitsevasta biomassan yhteistuotantolaitoksella, pienoisvesivoimalalla ja aurinkosähköjärjestelmällä varustetusta uusiutuvan energian yhteisöstä tehtiin taloudellinen toteutettavuusanalyysi, joka osoitti takaisinmaksuajan olevan noin viisi vuotta⁵⁰.

Calabriassa sijaitsevasta energiaa tuottavasta ja varastoivasta uusiutuvan energian yhteisöstä tehdyssä toteutettavuustutkimuksessa todettiin, että takaisinmaksuaika on 6–8 vuotta⁵¹.

Assisin kunnan (Umbria) johtama kahden megawatin uusiutuvan energian yhteisö laski takaisinmaksuajan olevan noin 8–14 vuotta⁵².

83 Romania ei tarjoa vapautuksia verkkomaksuista, eivätkä energiayhteisöt ole oikeutettuja mihinkään järjestelmiin tai tukiin. Tarkastajien tapaamien sidosryhmien ja [hiljattain julkaistun kansalaisjärjestöraportin](#) mukaan tämä oli suurin haaste.

⁵⁰ F. Ceglia, E. Marrasso, C. Roselli and M. Sasso, *Biomass-based renewable energy community: economic analysis of a real case study*, *Energies*, nide 15, nro 15, 2022.

⁵¹ D. Cirone, R. Bruno, P. Bevilacqua, S. Perrella and N. Arcuri, *Techno-Economic Analysis of an Energy Community Based on PV and Electric Storage Systems in a Small Mountain Locality of South Italy: A Case Study*, *Sustainability*, nide 14, nro 21, 2022.

⁵² E. Moretti, E. Stamponi, *The Renewable Energy Communities in Italy and the Role of Public Administrations: The Experience of the Municipality of Assisi between Challenges and Opportunities*, *Sustainability*, nide 15, nro 15, 2023.

- 84** Kaikissa neljässä tarkastukseen valitussa maassa verkkomaksut maksetaan suhteessa kulutettuun sähkөөn, joka on perinteisten toimittajien tuottamaa. Kun yhteisön jäsenet **Italiassa** kuluttavat itse tuottamaansa tai muiden jäsenten jakamaa sähköä, he eivät maksa kaikkia vastaavia verkkomaksuja, mikä pienentää heidän lopullista taloudellista osuuttaan verkon ylläpidosta ja kehittämisestä. Heidät on kuitenkin edelleen liitetty verkkoon, jotta pystytään huolehtimaan ajanjaksoista, jolloin oma tuotanto ei ole riittävää tai sitä ei ole saatavilla. Malli on yhteinen kaikentyyppisille tuottajakuluttajille. Tämä tarkoittaa, että energiayhteisöjen ja itse tuotetun energian kulutuksen kasvaessa verkkokustannuksista yhä suurempi osuus menee maksettavaksi kuluttajille, jotka eivät kuulu tällaisiin yhteisöihin ja joilla ei ole käytettävissä tuotantoresursseja. Näihin kuuluvat tyypillisesti vähemmän varakkaat kotitaloudet⁵³. Yksikään tarkastukseen kuuluneista jäsenvaltioista ei ollut arvioinut virallisesti, miten maksujen aleneminen, itse tuotetun energian kulutus ja energian jakaminen vaikuttavat muihin kuluttajiin.
- 85** Koska **Alankomaissa** on paljon tuottajakuluttajia ja energiaosuuskuntia ja koska tammikuussa 2025 otettiin käyttöön energian jakaminen, Alankomaiden kansallinen sääntelyviranomainen on huolissaan tästä riskistä. Se voitaisiin ratkaista muun muassa suunnittelemalla suhteellisten verkkomaksujen sijasta kiinteitä maksuja, koska niiden avulla taakan jakamisesta saadaan oikeudenmukaisempaa. Toinen mahdollinen ratkaisu voisi olla käyttöajan hinnoittelu. Se on dynaaminen tariffirakenne, jossa sähkön hinta vaihtelee kellonajan mukaan.
- 86** Tilintarkastustuomioistuimen arvioinnista käy kaiken kaikkiaan ilmi, että **Alankomaiden, Puolan ja Italian** julkisen tuen ansiosta takaisinmaksuajoista voidaan saada komission odotusten mukaisia. **Alankomaissa** uusiutuva rahasto on vaikuttava tapa käyttää julkisia varoja. Se auttaa energiaosuuskuntia huolehtimaan tuuli- ja aurinkohankkeiden etukäteiskustannuksista kehittämisen alkuvaiheessa, joka on yleinen pullonkaula. **Romaniassa** tukien puuttuminen kuitenkin haittaa energiayhteisöjen syntymistä. Tilintarkastustuomioistuin toteaa myös, että jäsenvaltiot eivät olleet arvioineet virallisesti, miten verkkomaksujen alentamiset vaikuttivat muihin kuluttajiin.

⁵³ M. Van Steenberghe, A. D’hulster, J. Weytjens, M. Ovaere, and K. Schoors, [Tracking Demographic and Financial Trends in Renewable Energy Cooperative Membership in Belgium Using Survey and Bank Transaction Data](#), nro 1093 (2025); G. Koukoufikis, H. Schockaert, D. Paci, F. Filippidou, A. Caramizaru et al., [Energy Communities and Energy Poverty](#), JRC Science for Policy Report, EUR 31751 EN (Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2023); Euroopan ympäristökeskus, [Energy prosumers in Europe: Citizen participation in the energy transition](#), Euroopan ympäristökeskuksen raportti 1/2022 (Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2022).

Tilintarkastustuomioistuimen I jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Joëlle Elvingerin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 11. helmikuuta 2026 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Tony Murphy
presidentti

Liitteet

Liite I – Tietoja tarkastuksesta

Energiayhteisöt

- 01** Energiayhteisöt ovat oikeushenkilöitä, jotka antavat kansalaisille, pienyrityksille ja paikallisviranomaisille mahdollisuuden tuottaa itse energiaa sekä hallita, jakaa ja kuluttaa sitä. [Komission mukaan](#) niistä voi olla monia hyötyjä:
- Ne edistävät **EU:n uusiutuvaa energiaa koskevan tavoitteen** saavuttamista houkuttelemalla yksityisiä lisäinvestointeja uusiutuvan energian hajautettujen tuotantoresurssien rakentamiseen.
 - Ne lisäävät **kansalaisten osallistumista** – myös niiden, jotka eivät pysty rakentamaan omia energiantuotantoresurssejaan (esim. vuokralaiset, pienituloiset perheet ja kerrostaloasukkaat) – ja myötävaikuttavat paikalliseen energiasiirtymään. Tämä voi edistää paikallisten uusiutuvan energian hankkeiden **yleistä hyväksyntää**.
 - Ne vähentävät **energiaköyhyyttä**, koska tuotettu sähkö voidaan myydä verkkoon tai jakaa yhteisöjen jäsenten kesken. Se varmistaa tasaisemmat sähkön hinnat ja alentaa jäsenten, myös **haavoittuvien kotitalouksien**, kustannuksia.

Rahoitus, tehtävät ja vastualueet

02 Uusiutuvan energian toimenpiteiden edunsaajina energiayhteisöt voivat saada tukea useista EU:n rahastoista, kuten Euroopan aluekehitysrahastosta ja elpymis- ja palautumistukivälineestä. Etenkin elpymis- ja palautumistukivälineessä on toimenpiteitä, joiden arvioidut kustannukset ovat **5,2 miljardia euroa**. Määrällä tuetaan energiayhteisöjä joko suoraan tai välillisesti (esimerkiksi uusiutuvan energian toimenpiteiden avulla) ja se on maksettava joulukuuhun 2026 mennessä. Näillä varoilla energiayhteisöt voivat esimerkiksi asentaa aurinkopaneeleja tai rakentaa tuulimyllyjä.

03 *Kaaviossa 1* esitetään yhteenveto komission ja jäsenvaltioiden tehtävistä ja vastuualueista.

Kaavio 1 | Tehtävät ja vastualueet

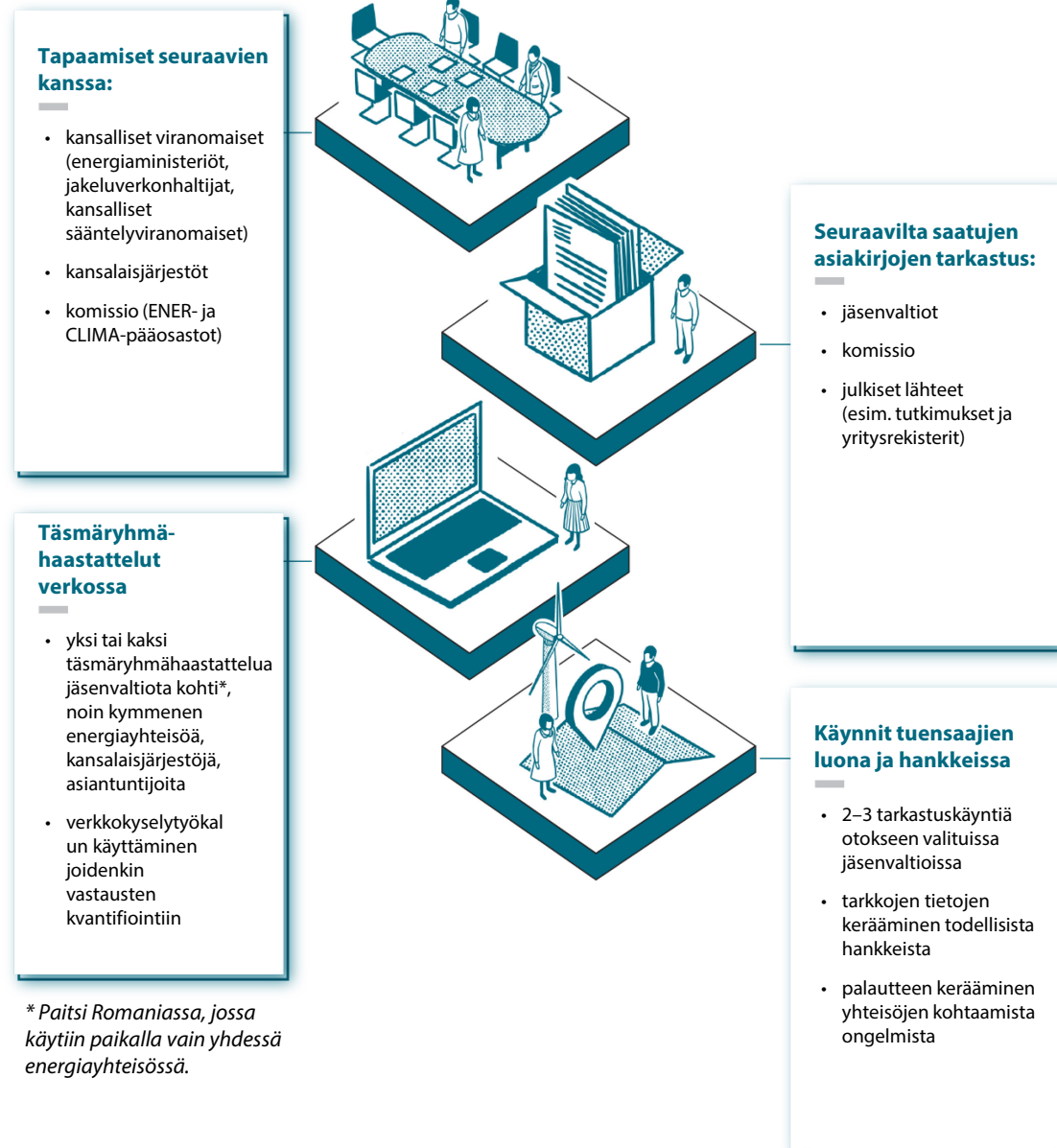

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Tarkastuksen laajuus ja tarkastustapa

- 04** Tarkastuksen tavoitteena oli arvioida, ottavatko komissio ja jäsenvaltiot **energiayhteisöt tosiasiallisesti mukaan** EU:n aurinkoenergiastrategiassa asetetun EU:n tavoitteen saavuttamiseen ja energiayhteisöistä odotettujen hyötyjen jakamiseen. Arviotaan varten tilintarkastustuomioistuin tutki,
- asettiko komissio **EU:n SMART-tavoitteita**, joita jäsenvaltiot kannattivat, valvottiinko niitä asianmukaisesti ja oltiinko niitä saavuttamassa
 - loivatko komissio ja jäsenvaltiot energiayhteisöille **oikeanlaiset edellytykset** menestyä.
- 05** Tarkastus koski komissiota ja neljää jäsenvaltiota joulukuun 2020 ja heinäkuun 2025 välisenä aikana. Tämä ajanjakso perustuu määräaikoihin, jotka on asetettu asiaankuuluvien direktiivien saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä: [direktiivi \(EU\) 2019/944](#) sähkön sisämarkkinoista ja [direktiivi \(EU\) 2018/2001](#) uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytöstä. Tarkastuksessa keskityttiin uusiutuvan energian tuotantoon, jolle EU on asettanut poliittisen tavoitteen, eikä muihin energiapalveluihin (kuten energiatehokkuuteen). [Tarkastusmenetelmät](#) ovat [ylimpien tarkastuselinten kansainvälisen järjestön \(INTOSAI\)](#) laatimien kansainvälisten tilintarkastusstandardien mukaisia.
- 06** [Kaaviosta 2](#) käy ilmi, miten tilintarkastustuomioistuin hankki evidenssiä huomautuksiaan varten. Tilintarkastustuomioistuin kuuli täsmäryhmähaastatteluissa ja paikalla tehdyillä käynneillä kahta prosenttia **Alankomaiden**, 20:tä prosenttia **Puolan**, 13:a prosenttia **Italian** ja sataa prosenttia **Romanian** yhteisöistä (ks. [taulukko 1](#)). Myös EU:n energiayhteisöjen liitto ja energiayhteisöjä edustavat kansalliset kansalaisjärjestöt antoivat tietoja.

Kaavio 2 | Tarkastustapa

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Taulukko 1 | Täsmäryhmähaastattelujen edustavuus ja paikalla tehdyt käynnit

Jäsenvaltio	Energiayhteisöjen määrä tammikuussa 2025	Täsmäryhmähaastattelujen osallistujat	Käynnin kohteena olleet yhteisöt	Tilintarkastustuomioistuimen otoksen edustavuus
Alankomaat*	702	14	2	2 %
Puola	61	10	2	20 %
Italia**	121	12	4	13 %
Romania	1	0	1	100 %

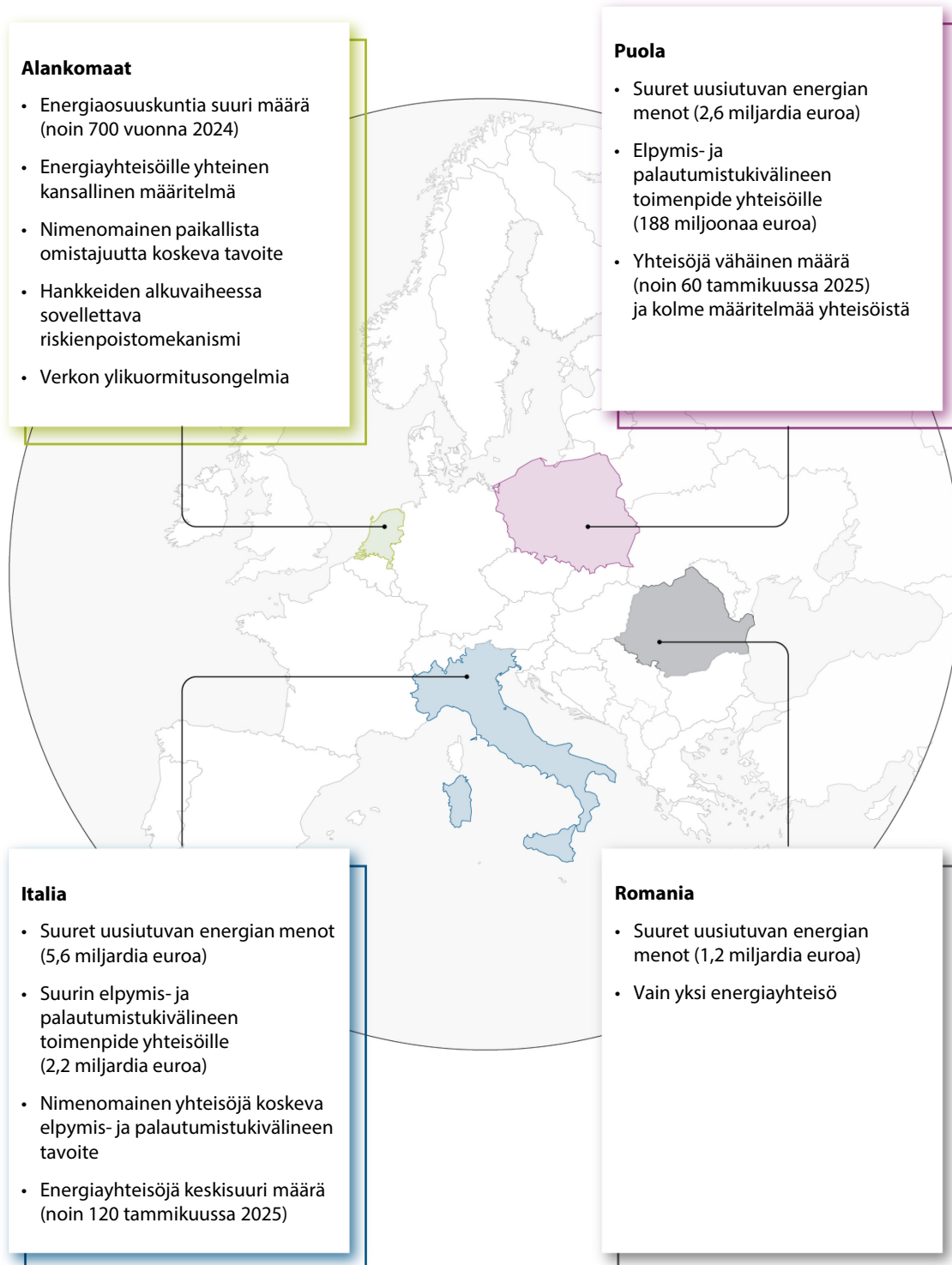
* Vuoden 2024 tiedot; vuoden 2025 tiedot eivät ole saatavilla.

** Oikeushenkilöiden määrä, ei kokoonpanojen määrä.

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

- 07** Tilintarkastustuomioistuin valitsi tarkastukseen neljä jäsenvaltiota sen mukaan, miten edustavia ne olivat EU:n tilanteen osalta (ks. [kaavio 3](#)).

Kaavio 3 | Jäsenvaltioiden valitsemisen perusteet

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Liite II – Käynnin kohteena olleet energiayhteisöt

Jäsenvaltio	Nimi	Jäsenten määrä	Uusiutuvan energian infrastruktuuri	Tuotantokapasiteetti (kWp)	Energiantuotanto 2024 (MWh)
Alankomaat	Kennemer Kracht	315	Aurinkokatot	661	479
Alankomaat	Vrijstad Energie/ Vrijstad Windwinning	375	Aurinkokatot ja -puistot, tuulimyllyt	7 351	11 001
Puola	Słoneczna Żywieccyzna	10	Aurinkokatot, maalämpö	20 000	23 284
Puola	Klaster Energii Powiatu Bielskiego	12	Aurinkokatot	975	976
Italia	La Buona Fonte	25	Aurinkokatot	19	20
Italia	Comunità energetica rinnovabile Antrodoco	49	Aurinkokatot	60	0
Italia	Comunità energetica rinnovabile diocesi Treviso	340	Aurinkokatot	1 900	1 430
Romania	Cooperativa de Energie	949	Ei ollut huhtikuussa 2025	0	0

Liite III – Jäsenvaltioiden vastaukset suosituksiin

Suositus	Jäsenvaltio	Vastaus
<p>Suositus 4</p> <p>Raportoidaan uusiutuvan energian yhteisöjen kehittämisen esteistä ja potentiaalista</p> <p>Italian ympäristö- ja energiaturvallisuusministeriön ja Romanian energiainisteriön olisi arvioitava uusiutuvan energian yhteisöjen kehittämisen nykyisiä esteitä ja potentiaalia sekä raportoida niistä.</p> <p>Toteuttamisen tavoiteajankohta: heinäkuu 2027</p>	Italia	Hyväksytty
	Romania	Hyväksytty
<p>Suositus 5(b)</p> <p>Kasvatetaan kansalaisten ja haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien roolia</p> <p>Puolan ilmasto- ja ympäristöministeriön, Italian ympäristö- ja energiaturvallisuusministeriön sekä Romanian energiainisteriön tulisi laatia säännöksiä, joilla kasvatetaan kansalaisten roolia energiayhteisöissä.</p> <p>Toteuttamisen tavoiteajankohta: Joulukuu 2026</p>	Puola	Hyväksytty
	Italia	Hyväksytty
	Romania	Hyväksytty
<p>Suositus 6(b)</p> <p>Tuetaan energian varastointia</p> <p>Alankomaiden ilmastoasioiden ja vihreän kasvun ministeriön sekä Puolan ilmasto- ja ympäristöministeriön olisi tarjottava energiayhteisöille kannustimia energian varastoinnin kehittämiseen (yksin tai yhdessä uusiutuvan energian tuotannon kanssa) tai muita joustopalveluja, joilla autetaan vähentämään verkon ylikuormitusta.</p> <p>Toteuttamisen tavoiteajankohta: Heinäkuu 2027</p>	Alankomaat	Hyväksytty
	Puola	Hyväksytty

Lyhenteet

Lyhenne	Määritelmä/Selitys
CLIMA-pääosasto	Ilmastotoimien pääosasto (Euroopan komissio)
ENER-pääosasto	Energian pääosasto (Euroopan komissio)
ETSK	Euroopan talous- ja sosiaalikomitea
Eurostat	Euroopan unionin tilastotoimisto
HIER	Alankomaalainen energiaosuuskuntia tukeva säätiö
kW/kWh/kWp/MW/MWh/MWp/GW/TWh	Eri teho- ja energiayksiköjä: kilowatti, kilowattitunti, kilowattipiikki megawatti, megawattitunti, megawattipiikki, gigawatti, terawattitunti
SMART	Täsmälliset, mitattavissa ja toteutettavissa olevat, merkitykselliset ja ajallisesti määrätyt tavoitteet (Specific, Measurable, Achievable, Relevant and Time-bound).

Sanasto

Termi	Määritelmä/Selitys
Elpymis- ja palautumistukiväline	EU:n rahoitustukimekanismi, jolla lievennetään koronapandemian taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia ja tehostetaan elpymistä sekä vastataan haasteisiin, joita siirtyminen vihreämpään ja digitaalisempaan tulevaisuuteen tuo mukanaan.
Energiaköyhyys	Tilanne, jossa kotitaloudella ei ole saatavilla kohtuullisen elintason ja terveyden kannalta välttämättömiä energiapalveluja riittämättömien tulojen, korkeiden energiakustannusten ja/tai heikon energiatehokkuuden vuoksi.
Energian jakaminen	Energiayhteisössä tuotetun sähkön jakelu sen jäsenten kesken.
Euroopan aluekehitysrahasto	EU:n rahasto, jolla vahvistetaan taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta EU:ssa. Tähän pyritään rahoittamalla investointeja, joilla vähennetään alueiden välisiä kehityseroja.
Euroopan talous- ja sosiaalikomitea	EU:n neuvoo-antava elin, joka toimii kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden foorumina.
Jakeluverkonhaltija	Energianjakelujärjestelmän toiminnasta, kehittämisestä ja ylläpidosta tietyllä alueella vastaava elin.
Joustopalvelut	Toimenpiteet, joilla autetaan välttämään sähköjärjestelmän ylikuormitus ylläpitämällä tarjonnan ja kysynnän välistä tasapainoa.
Kansallinen energia- ja ilmastosuunnitelma	Kymmenvuotinen asiakirja, jossa hahmotellaan jäsenvaltion toimintapolitiikat ja toimenpiteet EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi.
Kansallinen sääntelyviranomainen	Tämän kertomuksen yhteydessä riippumaton julkinen elin, joka valvoo jäsenvaltion sähkömarkkinoita, varmistaa sen sähköjärjestelmän tehokkaan toiminnan, suojelee kuluttajien etuja ja ehkäisee syrjintää sekä valvoo EU:n energiasääntöjen noudattamista.
Kansalliseen lainsäädäntöön sisällyttämistä koskeva tarkastus	Sen arviointi, ovatko kansalliset täytäntöönpanotoimet yhteensopivia suhteessa direktiivin säännöksiin.
Keskitetty yhteyspiste	Tämän kertomuksen yhteydessä energiayhteisöjen yhteinen yhteyspiste neuvojen saamiseksi ja hallinnollisten asioiden käsittelemiseksi.
Kysyntäjousto	Loppukäyttäjien sähkönkulutuksen mukauttaminen (esimerkiksi varastoimalla sähköä tai lykkäämällä kulutusta) markkinasignaalien perusteella.
Life-ohjelma	Rahoitusväline, jolla tuetaan EU:n ympäristö- ja ilmastopolitiikan täytäntöönpanoa osarahoittamalla hankkeita jäsenvaltioissa.
Perusteltu lausunto	Jäsenvaltiolle osoitettu virallinen kehoitus noudattaa EU:n lainsäädäntöä. Komissio lähettää sen rikkomusmenettelyn toisessa vaiheessa, kun kyseinen jäsenvaltio ei edelleenkään ole noudattanut velvoitteitaan, vaikka se on saanut virallisen ilmoituksen.

Rikkomusmenettely	Menettely, jossa komissio ryhtyy monivaiheisiin toimiin sellaista EU:n jäsenvaltiota vastaan, joka ei ole täyttänyt EU:n lainsäädännön sille asettamia velvoitteita.
Saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä	EU:n direktiivin säännösten sisällyttäminen kansalliseen lainsäädäntöön.
Syöttöpremio	Toimintapoliittinen väline, jonka avulla sähkön tuottajille maksetaan markkinahinnan lisäksi premio.
Takaisinmaksuaika	Aika, joka tarvitaan investoinnin alkuperäisten kustannusten takaisin maksamiseen tuottamalla säästöjä tai tuloja.
Tuottajakuluttaja	Energian kuluttaja, jota tuottaa myös omaa energiaansa.
Vaikutustenarviointi	Toimintapoliittisen aloitteen tai muun toiminnan todennäköisten tai tosiasiallisten vaikutusten arviointi. Todennäköisiä vaikutuksia arvioidaan ennakoarvioinnin ja tosiasiallisia vaikutuksia jälkiarvioinnin avulla.
Verkon ylikuormitus	Tilanne, jossa kapasiteetti ei riitä siirtämään kaikkea käytettävissä olevaa sähköä verkon yhdestä pisteestä toiseen.
Virallinen ilmoitus	Komission kirjallinen tiedonanto EU:n jäsenvaltiolle rikkomismenettelyn ensimmäisenä vaiheena.

Komission vastaukset

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/SR-2026-10>

Aikataulu

<https://www.eca.europa.eu/fi/publications/SR-2026-10>

Tarkastustiimi

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittää erityiskertomuksissaan tulokset tarkastuksista, joita se kohdistaa EU:n toimintapolitiikkoihin ja ohjelmiin tai yksittäisten talousarvioalojen hallintaan liittyviin aihealueisiin. Tilintarkastustuomioistuin valitsee ja suunnittelee nämä tarkastustehtävät tavoitteenaan mahdollisimman suuri vaikuttavuus. Se ottaa huomioon tuloksellisuuteen tai sääntöjen noudattamiseen kohdistuvat riskit, tulojen tai menojen määrän, tulevat kehityssuuntauukset sekä poliittiset näkökohdat ja yleisen edun.

Tästä tuloksellisuustarkastuksesta vastasi I tarkastusjaosto, jonka erikoisalana on luonnonvarojen kestävä käyttö. Tarkastusjaoston puheenjohtaja on Euroopan tilintarkastustuomioistuimen jäsen Joëlle Elvinger. Tarkastusta johti tilintarkastustuomioistuimen jäsen João Leão, ja siihen osallistuivat kabinettipäällikkö Paula Betencourt ja kabinettiaavustaja Sofia Batalha, toimialapäällikkö Florence Fornaroli, tehtävävastaava Olivier Prigent sekä tarkastajat Jaroslaw Smigiel, Michał Szwed, Ana Popescu, Bob De Blick, Olivia Saraco ja Anna Kozlova. Kieliasiantuntijoina toimivat Ingrid Van Gent, Paola Magnanelli, Simona Marincean ja Mark Smith. Graafiseen suunnitteluun liittyvää tukea antoi Alexandra Damir-Binzaru.

Vasemmalta oikealle: Paula Betencourt, Olivia Saraco, João Leão, Michał Szwed, Florence Fornaroli, Anna Kozlova ja Olivier Prigent.

TEKIJÄNOIKEUDET

© Euroopan unioni, 2026

Datan ja asiakirjojen uudelleenkäyttöä koskevat Euroopan tilintarkastustuomioistuimen periaatteet vahvistetaan avoimen datan politiikkaa ja asiakirjojen uudelleenkäyttämistä koskevassa [Euroopan tilintarkastustuomioistuimen päätöksessä 6-2019](#).

Ellei toisin ilmoiteta (esimerkiksi yksittäisissä tekijänoikeusilmoituksissa), Euroopan tilintarkastustuomioistuimen sisältöihin, jotka EU omistaa, myönnetään käyttöoikeudet [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licence](#) -käyttöoikeuden nojalla. Tämä merkitsee, että uudelleenkäyttö on yleensä sallittua, jos sisällön tuottaja mainitaan asianmukaisesti ja sisältöön tehdyistä muutoksista ilmoitetaan. Euroopan tilintarkastustuomioistuimelle kuuluvan sisällön uudelleenkäyttäjä ei saa vääristää asiakirjojen alkuperäistä merkitystä tai sanomaa. Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa mistään seurauksista, jotka johtuvat uudelleenkäytöstä.

Uudelleenkäyttäjän on hankittava tarvittavat lisäoikeudet, jos tietyssä sisällössä (esimerkiksi Euroopan tilintarkastustuomioistuimen henkilöstöstä otetuissa valokuviissa) esitetään tunnistettavissa olevia henkilöitä tai jos sisällössä on mukana kolmansien tahojen töitä.

Jos tällainen lisäoikeus saadaan, se kumoaa ja korvaa yllä mainitun yleisen käyttöoikeuden. Lisäoikeutta koskevassa luvassa on selvästi ilmoitettava käyttöoikeuden rajoitukset.

Jos sisällöt eivät ole EU:n omaisuutta, voi olla, että lupa niiden käyttöön tai jäljentämiseen on pyydettävä suoraan asianomaisilta tekijänoikeuksien haltijoilta.

Kansikuva: © NOVA – stock.adobe.com.

Laatikko 1, ensimmäinen pieni valokuva: © Amar Sjauw En Wa.

Kaavio 12 – kartta: © Netbeheer Nederland, © powered by Esri Nederland, © MapTiler, © OpenStreetMap contributors.

Tietokoneohjelmistot tai asiakirjat, joihin kohdistuu teollisoikeuksia, kuten patenteja, tavaramerkkejä, rekisteröityjä malleja, logoja ja nimiä, eivät kuulu Euroopan tilintarkastustuomioistuimen uudelleenkäyttöperiaatteiden piiriin.

EU:n toimielinten verkkosivuilla (joiden verkkotunnuksen loppuosa on europa.eu) on linkkejä ulkopuolisille Internet-sivustoille. Koska Euroopan tilintarkastustuomioistuin ei vastaa näistä sivustoista, on suositeltavaa, että tutustutte niiden tietosuoja- ja tekijänoikeusperiaatteisiin.

Tilintarkastustuomioistuimen logon käyttö

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen logoa ei saa käyttää ilman tilintarkastustuomioistuimen ennakkosuostumusta.

HTML	ISBN 978-92-849-7023-0	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/6189919	QJ-01-26-012-FI-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7024-7	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/2727930	QJ-01-26-012-FI-N

LAINAUKSET

Euroopan tilintarkastustuomioistuin, [eritiskertomus 10/2026 Energiayhteisöt – Täyttä potentiaalia ei ole vielä saavutettu](#), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2026.

Kansalaisten odotetaan tuottavan puolet uusiutuvasta energiasta, jota EU:n ilmastoneutraaliustavoitteen saavuttaminen edellyttää. Energiayhteisöt ovat oikeussubjekteja, jotka mahdollistavat, että kansalaiset, pienyritykset ja paikallisviranomaiset voivat tuottaa energiaa sekä hallita, jakaa ja kuluttaa sitä. Yhteisöt voivat edistää energiasiirtymää ja lisätä kohtuuhintaisuutta ja kansalaisten osallistumista.

EU on saavuttanut vain 27 prosenttia tavoitteestaan, jonka mukaan vuoteen 2025 mennessä jokaista yli 10 000 asukkaan kuntaa kohti on oltava vähintään yksi energiayhteisö. Tällä tavoitteella ei ole juurikaan merkitystä eikä sen saavuttamista tueta eikä seurata. EU:n määritelmät asunnonomistajien yhdistysten osallistumisesta ovat edelleen epäselviä. Hallitukset eivät myöskään ole luoneet tarvittavia edellytyksiä energiayhteisöjen tukemiseen, kuten kannustimia sähkön varastointiin verkkoyhteyksien helpottamiseksi. Tilintarkastustuomioistuimen suosituksissa käsitellään näitä puutteita.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomus, annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan nojalla.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS-
TUOMIOISTUIN

Euroopan unionin
julkaisutoimisto

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Puh. +352 4398-1

Tiedustelut: eca.europa.eu/fi/contact

Verkkosivut: eca.europa.eu

Sosiaalinen media: @EUauditors